

KESKENY ÚT

A KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI ÉS MISSZIÓI INTÉZET LAPJA VI. ÉVFOLYAM, 27. SZÁM, 2003. SZEPTEMBER

A MAGVETÉS VISZONTAGSÁGAI

-
- ADAKOZÁS
-
- ENGEM IS MEGTALÁLT...
-
- FOGSÁG ÉS SZABADSÁG...
-
- KÁLVIN JÁNOS (1.)
-
- ISTEN SZENTSÉGE
ÉS A KERESZTYÉN SZOLGÁLAT
-
- TANULSÁGOK
ÁBRAHÁM ÉLETÉBŐL (1.)
-
- MIÉRT ENGEDI MEG ISTEN
A HÁBORÚT, A BETEGSÉGET
ÉS A TRAGÉDIÁT?
-
- A BŐJT
-
- AZ IGAZ ISTEN
HELYES TISZTELETE (3.)
-
- MIT TEHETSZ, HA A DEPRESSZIÓ
HATALMÁBA KERÍT?
-
- TŰZSEKEREK
-
- A TÖRTÉNELEM ÉRTÉKELÉSE
-
- KONFERENCIA

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat.

Kiadja:

**KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI
ÉS MISSZIÓI INTÉZET**

3527 Miskolc, Kartács u. 1

Tel.: 46/412-558

Fax: 46/507-736

E-mail: kgtmi@axelero.hu

http://www.reformatus.org

Szerkesztő: Szőke Imre

A MAGVETÉS VISZONTAGSÁGAI

(Lk 8,5-15)

Az országunkban élő emberek abban a „kiváltságban” részesülnek, hogy a magvető példázatot jobban maguk elé tudják képzelni, mint a Nyugat emberei. Ugyanis minálunk Erdélyben még látni olyat, hogy a földműves hagyományos módon, bal kezével tartja a kötényét, s jobb kezével szórja a magot. De féltetve ezen előnyöket, nézzük meg, hogy mit is példáz Jézus Krisztus ezzel a mezőgazdaságból vett hasonlattal. Egyrészt könnyű dolgunk van, mert Krisztus maga ad magyarázatot a példázathoz, így nem marad más hátra, minthogy közelebről szemügyre vegyük Krisztus értelmezését. Másrészt viszont nehéz munka is Isten igéjét fejtegetni, de az ad bátorítást ebben, hogy Isten Lelke jön a mi segítségünkre, aki az Istennek mélységeit vizsgálja (1Kor 2,10).

„Mi lehet e példázat?” – kérdezték a tanítványok. A példázat fő témája s egyben célja is bemutatni az Isten hirdetett igéjéhez való viszonyulás fajtáit. Ezek az esetek természetesen egy-egy ember-típust is ábrázolnak. A magvető az, aki hirdeti az igét. A mag Isten beszéde. A hely ahova a mag esik, az ember szívét jelképezi (szív alatt értendő az emberi értelem, akarat és érzelem egyaránt). Az olvasó feladata az, hogy saját magát besorolja az egyik kategóriába.

Még mielőtt az eseteket egyenként megvizsgálánánk, hadd hívjam fel az olvasó figyelmét arra, hogy mily nagy kiváltságban van része miközben Isten igéjét hallgathatja, olvashatja, mily nagy kegyelem, hogy a magvető kiment, kimegy elvetni az ő magvát. Miért nagy dolog ez?

Először is azért, mert bűnös természetünk szerint mag nélküli, ige nélküli emberek vagyunk, mint az a föld, amelybe nem vetettek semmit. Olyanok vagyunk, mint a parlagon hagyott föld: terméketlenek. Nem azért, mert Isten ilyeneknek teremtett, hanem azért, mert ilyenek lettünk a bűn következtében.

Másodsor azért, mert jó termés helyett bővelkedünk hitvány termésben. Hasznos magot nem hordozunk magunkban, annál inkább a gyomnövények magvát. Szívünk olyan, mint a bűneset utáni megátkozott föld: tövist és bógáncskórót terem (1Móz 3,18). Szívünk termései annyival veszélyesebbek, mint a föld gyomnövényei, hogy az előbbieket az olthatatlan tűzre juttatnak (Mt 3,12). Ezek – nem is kell mondanom –, a bűn termékei. Az Isten igéjének magja viszont jó termőfölddé tudja változtatni szívünket.

Harmadsor azért, mert ez az ige örök életre való gyümölcsöket terem az ember életében. Ez ige nélkül nincsen megtartás (ApCsel 11,14).

Nézzük most külön a négy esetet:

I. Közömbös szív (12. v.)

Nevezhetnénk ezt tartózkodó, megkeményedett, szkeptikus vagy éppen ateista szívnek is.

(1.) *Mihez hasonlók ők?* Az útfélre esett mag sorsa illik rájuk, mert olyan kemény az ő szívük, mint a sok járástól megtaposott, megkeményedett föld.

(2.) *Milyen az igéhez való viszonyulásuk?*

(a) Hallják az igét, de csak fizikai füleikkel.

(b) Nem értik, ahogyan Máté evangélista mondja (Mt 13,19). Nem tudják (azért kell többes számot használnom, mert sok van belőlük), hogy mit kezdjenek az üzenettel, s nem kezdenek vele semmit. Olyan számukra a hirdetett ige, mint az idegen nyelven hangzó beszéd. Teljesen érintetlenül maradnak az ilyen emberek az igére, legfeljebb csak ennyit mondanak: pap beszéd, ezt kell hirdesse, mert ezért fizetik, de hagyjon engem békén a számárával. Az ilyen kemény szívű ember annyi eredményt mutat, mint az útfélre esett mag, azaz semmit.

(c) Eljön az ördög és kikapja az igét az ő szívükből. Eljön az ördög, s meg-

cáfolja mindazt, amit hallottak. S ők inkább elhiszik azt, amit az ördög súg nekik, mint amit Isten mond. „Ne vedd komolyan, az egész csak mese, nem neked való, a mai kor emberéhez nem méltó, hogy olyan gyerekes dolgokkal foglalkozzon, mint a Biblia, az örök élet, a pokol vagy a feltámadás. Ezek csak mesék, felejtsd is el az egészet” – szólal meg a Kísértő. S az a szörnyű, hogy valóban el is felejtik mindazt, amit Isten mondott nekik.

(3.) *Következmény:* Ezek az emberek nem jutnak hitre, nem veszik komolyan a szent Isten haragjáról szóló tudósítást, s az elközelgő ítélet híret, úgy tesznek mint Nőé kortársai. Hasonlítanak Ezékiel hallgatóságára is, akiről ezt írja a próféta: „És ímé, te olyan vagy nekik, mint valamely szerelmeskedő ének, szép hangú, s mint valamely jó hegedűs; csak hallják beszédidet, de nem cselekszik azokat” (Ez 33,32). Egyik fülükön bemegey – ha egyáltalán bemegey – s a másikon távozik, anélkül, hogy bármi megmaradna abból. Ezek az emberek nem üdvözülnek, s a halott, de visszautasított evangélium alapján fognak elítéltetni. Hallották, de nem hittek, s nem engedelmességek, ezért Isten bosszút áll rajtuk (2Thessz 1,8).

Ezek azok az emberek, akik megmosolyogják, amikor az utolsó ítéletről, a pokolról beszélünk nekik; ők már túl felvilágosultak (ill. hitetlenek), hogy ilyenekben higgyenek. De az nevet, aki utoljára nevet. „Jaj nektek, kik most nevettek; mert sírni és jajgatni fogtok.”

(Lk 6,25) Borzalmas meglepetésben lesz részük, amikor mindazt meg kell tapasztalniuk, amikről hallottak, de meséknek tartották...

II. Lelkesedő szív (13. v.)

Nevezhetnénk szalmaláng hitűeknek is, mert amilyen gyorsan lángra gyúlnak, éppen olyan hamar kialusznak. Jellemzőik:

(1.) *Mikor hallják az igét örömmel veszik.* Ezek az emberek azonnal feldobódnak a hallottaktól, s készek azonnal nagy ígéretek tenni. Úgy kiáltanak fel, mint az a személy, akiről Lukács evangélista ír: „Követlek téged Uram, valahová mégy!” (Lk 9,57) Ők nem tudják mit beszélnek, mert nem volnának készek követni Krisztust a kálvária útján. Ők nem tudják, hogy miből áll a keresztyén élet. Ők csak felszínesen hisznek, sohasem győződtek meg igazából az ő bűneik súlyosságáról, csak felszínesen érintette őket az ige. Ez az öröm csak egy hangulati öröm, de ők nem tudják, hogy a keresztyénség nem hangulat, hanem életmód. Miért veszik örömmel? Mert valami érdekeset, újat fedeznek fel benne, s ki akarnák használni, szebbé akarnák varázsolni az életüket. Ez az a típus, amely sokat ígér, de keveset ad. Egy kicsit jellemző ez Péter apostol kezdeti lelkesedésére, amikor ő úgy hitte, hogy mindent kész vállalni Mesteréért (nyilván Péter megtért ebből.). Ezek hangulati emberek, akiket megragad egy evangéliumi ének, vagy éppen annak dallama, megragadja őket az igehirdető szelíd hangja. Annyira meghatódnak, hogy talán még sírnak is. Tehát hatással van rájuk maga az érzelmi telítettség. Az érzelem persze nem rossz, ha van szilárd alapja, ami ezeknél nincsen.

(2.) *Nincs gyökerük.* A mezőgazdaságban egy keveset is jártos ember tudja, hogy halálra van ítélve az a növény, amelynek nincs gyökere. Ugyanígy a hangulati „keresztyének” is halálra vannak ítélve. Nagyon megtévesztő az ő fellángolásuk, már azt hinnék, hogy megtértek, nagyon könnyen összetéveszthetők az igazi megtérőkkel, de nincsen gyökerük. Mit jelent ez, hogy nincs gyökerük? Nincs meggyőződésük. A meggyőződés pedig az elmében születik meg, s nem a hangulatok szintjén. Ezeknek az embereknek sohasem változott meg a gondolkodásuk, ami a megtérés szerves részét ké-

pezi. Ha megkérdeznénk őket – még ebben a fellelkésedett pillanatukban is – téves elképzeléseiket sorolnák Istenről, bűnről, az üdvözülés módjáról, Jézus Krisztusról. Istenről továbbra is hamis elképzelésük van, nem tartják személynek; az utolsó ítéletben sem hisznek, stb. Álláspontjuk, gondolkodásuk nem változott meg. Sohasem győződtek meg – amint ezt már említettem – bűnösségükről, s arról, hogy egyedül Krisztus által van szabadulásuk, s nekik meg kell tagadniuk magukat, ahhoz, hogy követhessék Krisztust. Az igazi megtérés legelőször gondolkodásunk, Istenről és magunkról alkotott szemléletünk megváltozását jelenti. Ezt persze követheti, és követi is általában érzelmi megrendülés is, de a megtisztulás, az új élet utáni vágy is elmaradhatatlan. Ez hiányzik a fellángoló „hitből”.

(3.) *A próba.* Egy ideig becsapathatják magukat, meg másokat is, hogy megtértek, de nagyon hamar kiderül, hogy nincs élő hitük Krisztusban. Amikor ezért a hitért szenvedni kell, akkor félreállnak. Amikor megtudják, hogy a keresztyén élet kereszthordozást is jelent, amely alatt a Krisztusért való gyátlázat elviselést értjük elsősorban, akkor más vizekre eveznek. A már említett ismeretlen személynek Jézus ezt mondta: „A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészük; de az ember Fiának nincs fejét hová lehajtania.” (Lk 9,58) Erre már nem elég a hangulat, a hangulat nem tud képessé tenni, hogy kövessél egy ilyen megvetett, nyomom-

rúságban élt Megváltót. Ezek az emberek készeknek mutatkoznak elhinni, hogy Krisztus meghalt értük, de ők nem vállalnak semmit Őérte. Van egy énekünk: „Ha csak hangulat él a szívemben, ha tanácsa vezet egyedül, ha csak érzések hulláma tölt el, hitem is a veszélybe kerül.” Nos gondolom, hogy ennek az éneknek sorai is világosabbá teszik a képet (lásd még: Zsid 6,5; 1Ján 2,19). Szomorú, de elszakadnak, mert soha sem tartoztak a hithez.

III. Megosztott szív (14. v.)

A három féle szív egy dologban megegyezik: mindhárom gyümölcstelen. Mégis különböző módon válaszolnak az evangéliumra: az első érintetlen marad, a második lelkesedik, de rajongása rövid életű, a harmadik kategória is elkárhozik, csak fokozatosabban.

Ezek azok, akik az igehirdetés után odamennek az igehirdetőhöz, s ilyent mondanak: „Nagyon szép volt tiszteletes úr, tisztán úgy van, ahogy mondta, s úgy is kellene élni, de hát látja, gyarló az ember...” Ezek az emberek mindent meghallgatnak, s ilyen értelemben nyitottak Isten dolgai iránt, de közben a világ hangjára is figyelnek. Próbálnak a kerítés tetején egyensúlyozni, az aranyközéputat megkeresni. Olyanok, mint Heródes volt, aki hallgatta Keresztelő Jánost, sőt sok dologban követte is (Mk 6,20), de végül mégsem adta meg magát az ige előtt. Szeretik hallgatni az igét is, s elmennek a templomba, mert ott rosszabbat nem lehet tanulni, s csak ilyen alapon küldik el a gyerekeiket is. Ha azt kérdezed tőlük, mennyire fontos az életükben a vallás, azt felelik, hogy nagyon fontos, mert az embernek kell hinnie valamiben, s aztán ők „imádkoznak” is reggel és este. Nyitottak Isten dolgai iránt, de a világ fele is tárva-nyitva a szívük. Istent is hallgatják, de a bálványaitól sem akarnak megválni. Nem veszik komolyan Jézust, aki azt mondta, hogy két úrnak nem lehet szolgálni (Mt 6,24). Ők mégis ezt próbálják, pedig a józan ész is ellenük beszél, mert két lovon nem lehet egyszerre lovagolni. Heródes szerette volna továbbra is hallgatni Jánost, de a parázna kapcsolattól sem akart lemondani. Egy ideig úgy tűnt, hogy tartható ez a helyzet, aztán kiderült, hogy mi, illetve ki fontosabb számára. (Később ugyanennek a Jánosnak – akit szívesen hallgatott –, fejét vétette). Ilyen a megosztott szívű

A termés ígéretesnek mutatkozik...

ember, lefejezi inkább az igét, minthogy bűneit ölné meg. Egy darabig talán még lehet ilyen megosztott szívvel élni, de egyszer kibújik a szög a zsákból, azaz mindig kibújik, amikor az emberi érdekek és az Isten szava keresztüztébe kerül. Ilyenkor, szinte gondolkodás nélkül az Istent tagadja meg, de nem önmagát. Ezeket az embereket nevezhetjük képmutatóknak, akik még templomba is járnak, s annyira becsapják magukat, hogy a keresztyének táborába sorolják meghasonlott életüket. Ó, milyen szomorú ezeknek az állapota, s ha nem tévedek, az ilyenből van a legtöbb.

Az ige megfojtódik bennük:

(1) *Az élet gondjaitól.* Mert nem hittek el igazán, amit hallottak, ezért továbbra is a kétségek, az aggodalmak szedik darabokra az ő belsejüket. Nem tudták, s nem tudják Istenre bízni magukat. Így szólnak: Segíts magadon, s az Isten is megsegít! S azt hiszik, hogy ez a mondás a Bibliából származik. Vagy ezt: Lélek, lélek, de miből élek? Ezek az emberek azt hiszik, a keresztyén élet abból áll – nem mintha rossz lenne ez önmagában –, hogy az ember egész nap imádkozik. A napokban beszélgettem egy asszonnyal, aki arra a kérdésemre, hogy van-e a Bibliának a ma élő ember számára üzenete, azt felelte: Semmi üzenete nincs. Mert – s megmagyarázta, hogy mit gondol ezen – ha azt követnénk, amit a Biblia mond, és egész nap imádkoznánk, nem volna mit megegyünk. Kérdeztem tőle, szerinte azt írja a Biblia, hogy egész nap imádkozzunk, s ne dolgozzunk sem-

mit? Hát – és kezdett elbizonytalanodni – nem ezt írja... Végül idéztem neki a 2Thessz 3,10-et („...ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék”) s megmutattam, hogy nagyon is aktuális üzenete van a Bibliának. Ezek az emberek úgy gondolják, hogy saját erejükből tartják fenn magukat. Azt mondják az igére, hogy szép, s jó, de úgy nem lehet élni, s nem is élnek úgy.

(2) *Az élet gazdagságától.* A másik tövis, ami elfonnyasztja, s lassan megöli az ige tanítását az emberben, a pénz szerelme, a meggazdagodási vágy. Aki magában megtartja ezt a vágyat, s ennek a megelégtetésére törekszik, az ige, amit hallgat, mindig elfojtódik. Azt szeretné, ha a kecske is jól lakna és a káposzta is megmaradna. Vagyis, hogy a saját bálványait is kiszolgálja, de az igére is fél füllel odafigyeljen. Erre találunk példát a Szentírásban a gazdag ifjú (Lk 18,18-24), a bolond gazdag (Lk 12,13-21), s nem utolsó sorban a pokolba jutott gazdag ember történetében (Lk 16. feje.).

(3) *Az élet gyönyörűségeitől.* Ez egy harmadik tövis, ami az előbbihez legtöbbször társul, de jelentkezhet önmagában is. Nem muszáj az embernek milliomosnak lennie ahhoz, hogy a világi szórakozásokkal megfojtja az ige tanítását. S az ilyen személy úgy vigasztalja magát, hogy ő nem kicsapongó életű, de azért kell szórakozni is. Csakhogy a világi szórakozás, mulatozás, ivászat, érzéki gyönyörök, s akár más, önmagukban ártatlan hobbik (sport, kirándulás, stb.) is elfojthatják az igét, ha ezek

Istennél előbbre kerülnek (pl. vasárnapi túrázás).

Nagyon szomorú megállapítással zárul ennek az esetnek a leírása: gyümölcsöt nem teremnek. Nincs megtérés és istenfélelem gyümölcse az életükben, s ők is elvesznek éppen úgy, mint a közömbös ateisták vagy a lelkesedő rajongók. Hát nem szomorú? Látták mindig az utat, de sohasem álltak rá.

IV. Fogékony szív (15. v.)

Annyi rossz után jól jön a jó. A jó az, hogy még van egy kategória; nem minden mag volt halálra ítéelve. Némely mag a jó földbe is hullott. Ugye, milyen felüdítő hír ez? Tehát, a hirdetett ige fog olyan szívbe is jutni, amelyben megmarad és gyümölcsöt terem. Jelmezői:

(1.) *A jó földhöz hasonlítható.* Tulajdonképpen ennél az egy esetről említi az ige, hogy földbe esett a mag, mégpedig jó földbe. Az előbbi három esetben az útfélre, kövek és tövisek közé esett. A negyedik hasonlatban a jó földbe hullott a mag. A jó föld olyan, hogy befogadja a magot, helyet ad annak, a legmegfelelőbb feltételeket biztosítja számára, hogy kicsirázzon, szárba szökkenjen és majd gyümölcsöt teremjen. Ilyen az, aki fogékony Isten igéjére: helyet ad az igének a szívében, befogadja azt, mint az esőt a száraz föld. Inkább más dolgokat vet ki a szívéből, csak hogy hely maradjon az ige számára.

(2.) *Megtartja az igét.* A jó föld nemcsak egy ideig fogadja be a magot, hanem véglegesen. Ez nem fellángolás, hanem gyökeres változás. Itt az ige a

szív mélyéig hatol, s ott is marad. Hogyan tartják meg ezek az igét? Tiszta és jó szívvel. Más egyebet nem túrnek meg az ő szívükben, ami veszélyeztetné a magnak az életét. Minden tisztátalan, hiábavaló, gőgös, gonosz, hitetlen gondolatot igyekeznek kivetni magukból, mert ezek megfojtják bennük az ige tanítását, feddését, ígéreteit, bátorítását. Féltik ezt a magot, szeretik, szívükbe zárják. Úgy tesznek ahogyan Mária tett: „Mária pedig mind ez igéket megtartja, és szívében forgatja vala” (Lk 2,19). Ugyancsak Máriáról olvasunk, amikor a gyermek Jézus elmagyarázta szüleinek, hogy neki az Ő Atyjának dolgaival kell foglalatossá lennie. Így van megírva: „...És az ő anyja szívében tartá mindezeket a dolgokat.” (Lk 2,51). Mária szíve olyan volt, mint a jó föld a mag számára. (Ó, bárcsak volna kedves katolikus barátaink szíve is Mária szívéhez hasonló!) Az ige meg kell őrizni, kell ragaszkodni ahhoz, kell gondolkodni azon (Zsolt 1,2).

(3.) *Gyümölcsöt teremnek.* A jó földbe hullott és megőrzött mag meghozza a gyümölcsöt. Az ige termékeny, ha helyet adunk szívünkben, ha ragaszkodunk hozzá. Gyümölcsöt ad annak, aki azt megtartja. Milyen gyümölcsökről van szó? Elsősorban a megtérés gyümölcseről, ami az őszinte bűnbánatból és Jézus Krisztusba vetett hitből áll. Továbbá a Lélek gyümölcseről: szeretet, öröm, béke, békesség, szelídség, mértékletesség (Gal 5,22). Ó, áldott jó és édes gyümölcsök, ki ne kívánná ezeket? Mely boldog ember az, akinek része van ezekben a gyü-

mölcsökben. De ezeket nem kóstolhatják sem a közömbösök, sem a szalma-láng hitűek, sem a megosztott szívűek. Ők sohasem tudják meg, mi az igazi öröm, vagy szeretet, vagy béke, stb. Egyedül azok szedik le ezeket a gyümölcsöket, akik befogadják és megtartják az igét szívükben. Inkább az igét, mint egyebet. Van-e gyümölcs benned? A feleleted alapján megállapíthatod, hogy melyik kategóriába tartozol.

Hogyan termik a gyümölcsöket? Békétűréssel, kitartással, állhatatosan. Az ige magja olyan növényt hajt, amely folyamatosan termi a gyümölcsöt, több ez mint az évelő növény, inkább a trópusi növényekhez hasonlítható, nem szünetel a termésben; az ige gyümölcsöt ad télen és nyáron, szárazságban és esőben egyaránt. Olyan, mint az a férfiú, aki az Úrban bíz: „Mert olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyó felé bocsátja gyökereit, és nem fél, ha hőség következik, és a levele zöld marad; és a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szűnik” (Jer 17,7-8).

Alkalmazás

(1.) Az ige befogadásának vagy elutasításának nagyobb jelentősége van, mint a tényleges mag sorsa alakulásának. Mind a két esetben viszont a gazda – a földtulajdonos és a „szívtulajdonos” – marad a kárral, ha a mag nem hoz gyümölcsöt. Ha az ige elutasítatik, s így nem hoz gyümölcsöt, az örök kár(hozat) vár a szív gazdájára. Olyan kár ez, mely örökre kárvallottá, kárhózzá tesz. Gondold meg azért kedves olvasó, amennyiben az első három kategória egyikébe besoroltad magad, mert az ige megértése, elfogadása és megtartása (s ide tartozik a gyümölcstermés is) nélkül nincs üdvösség (Isten végső haragjától és ítéletétől, a kárhózzattól való megmenekülés). Isten szava, melyet a Szentírás foglal magában, a megtartás igéje. Olvassad tehát és hallgassad Isten tisztán hirdetett igéjét, mert Ő „...szólni fog hozzád olyan igéket, melyek által megtartatol te és a te egész házad népe.” (ApCsel 11,14) De ne csak hallgasd, hanem hidd is el. Mit kell hinned?

(a) Azt, hogy Isten előtt bűnös vagy, s annyira nyomorult, hogy nem tudsz eleget tenni az Ő törvényének, s méltó vagy az Ő igazságos ítéletére, ami az örök kárhózzat.

Bőséges termés...

(b) Azt, hogy noha szíved vádol, mégis alázattal hiszed, hogy Jézus Krisztus érted is meghalt a kereszten, a te bűneidért és Isten előtt megigazított. Ha ezeket hiszed, üdvözülsz!

(2.) Most szólok hozzátok, kedves testvéreim, akik az Úr kegyelméből már tapasztalhattátok a Lélek gyümölcsét, mely az ige által termett bennetek. A Lélek tette számotokra élővé az igét, Ő nyitotta meg füleiteket, szíveteket, Ő adott a kőszív helyett hússzívet, Ő ajándékozott meg új élettel a Krisztusban és Ő tartja meg bennetek az ige romolhatatlan magvát, „amely él és megmarad örökké.” (1Pt 1,23)

(a) Legyetek azért hálásak Istennek, hogy ilyen értékes ige birtokában vagytok, és fel ne fuvalkodjatok, mert egykoron ti is elutasítottátok Isten igéjét, s hogy most bennetek van, ez nem a ti érdemetek.

(b) Óvjátok ezt a magot a közömbösség hidegétől, a bűn férgkeitől; óvjátok a szárazságtól, ezért öntözzétek az élet vízával szüntelen. Ne adjátok oda az ördög éhes madarainak Isten csodálatos igéit, ígéreteit, tanításait. Fogadjatok szót ennek az igének, írjátok szívetek hústábláira, hogy meg ne feledkezzenek róla. Azért, hogy teremjete sok gyümölcsöt Istenünk dicsőségére és embertársaitok javára. Hadd lássák mások is gyümölcseiteket!

(3.) Szólok hozzátok is igehirdető testvéreim. Először is legyetek cselekvői az igének – s itt most magamat is megszólítom –, ne úgy tanítsátok, hogy

közben ti másképp cselekedtek (Mt 5,19). Másodszor, ne a felhőket nézzétek, ne állandóan az „időjárás-jelentést” figyeljétek, s azt, hogy nem-e erősen süt vagy fúj, mert ha ezekre néztek, sohasem fogtok kimenni Isten drága igéjét hirdetni. Lehet, sikertelen magvetőnek ítéled magad. Talán már évek óta vetted a magot, de kevés vagy semmi eredménnyel. Ha látsz már eredményt, mindennap adj érte hálát. Ha még nem látsz, Isten még megadhatja, hogy lássál. Ha elcsüggedtél, olvasd el Thomas Boston könyvéből (Az emberhalászat művészete) a 20. oldalt. Továbbá, te csak tedd azt, amit a magvető is évről-évre tesz: kimegy, hogy elvesse az ő magvát. Azt se várd, hogy ha ma vetted, holnap már arassál, de azért vessél mindig reménységgel, s még ha nem is te látod meg a gyümölcsöket munkád után, légy hálás Istennek az elvégzett munkáért és imádkozzál az emberi szívekért. Talán könnyhullatással is kell némelykor hirdetned Isten igéjét, mint Pál apostol (ApCsel 20,19), de ne feledd: „Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd. Aki vetőmagját sírva emelve megy tova, vigadozással jó elő, kévét emelve.” (Zsolt 126,5).

Kérem Istent, hogy használja fel ezt az igemagyarazatot valamennyi olvasó szívében. Legyen sokak számára a megtérés igéje, másoknak a tanítása, a bátorítása. Ámen.

Sikó Mihály

ADAKOZÁS

„Lehetséges adakozni szeretet nélkül, de lehetetlen szeretni adakozás nélkül.”

B. Braunstein

„Add, amid van. Valakinek ez többet jelenthet, mint gondolnád.”

Henry W. Longfellow

„Ahogy a pénztárca megürül, a szív megtelik.”

Victor Hugo

„A pénz jó szolga, de veszedelmes úr. Adj túl rajta...”

Dominique Bouhours

„Keress amennyit csak lehet, spórolj amennyit csak lehet, adakozz amennyit csak lehet.”

John Wesley

„Nem kell gazdagnak lenned ahhoz, hogy bőkezű légy. Ha valaki rendelkezik ezzel a lelkiülettel, szegényként is adakozhat úgy, mint egy herceg.”

Edward Wells

„A bezárt kéz könnyen zsugorivá lesz. A nyitott kéz kincset kincsekre halmoz.”

C. H. Spurgeon

„Isten két kezet adott nekünk - egyikkel kapunk, a másikkal adunk. Nem vagyunk tartályok, hogy tároljunk; inkább csatornák, hogy megosszunk.”

Billy Graham

„Isten gyakran jelentős vagyont helyez el szegényes otthonban. Némely kis embernek nagy szíve van.”

C. H. Spurgeon

„Amikor adakoztál, avagy nem nehezteltve tetted-e? Avagy nem keserített meg belsőképpen? Úgy tekintettél arra, amit adtál, mint egy veszteségre?... Az ilyen lelkiület vétekekkel szennyezi be a lelket, és gyakran Isten átkát hozza magával...”

Jonathan Edwards

„Bolondok azok, akik attól félnek, hogy adakozva elvesztik vagyonukat, de attól nem félnek, hogy nem adakozva magukat veszítik el.”

John Trapp

„...Krisztus szándéka, hogy inkább bőkezűekké, mint tékozlókká tegye tanítványait.”

Kálvin János

„Későn ad, aki arra vár, hogy felkérjék az adakozásra...”

Latin közmondás

A New-York-i tőzsde

Engem is megtalált...

„MERT AZ ISTEN, A KI SZÓLT: SÖTÉTSÉGBŐL VILÁGOSSÁG RAGYOGJON, Ő GYÚJTOTT VILÁGOSSÁGOT A MI SZÍVÜNKBEN AZ ISTEN DICSŐSÉGE ISMERETÉNEK A JÉZUS KRISZTUS ARCZÁN VALÓ VILÁGOLTATÁSA VÉGETT.” (2KOR 4,6)

Szovátán születtem és 7 éves koromig ott is nevelkedtem. Hatan voltunk testvérek. Szüleim római katolikus vallásúak voltak és mi is ebben a vallásban kereszteltettünk meg. Amíg Szovátán laktunk, szüleim templombjáró katolikusok voltak. Néha elvittek engem is de nem sokat értettem abból, hiszen még csak 5-6 éves voltam. Beszéltek nekünk a karácsonykor született „Jézuskáról”, húsvétkor a megfeszített és feltámadott Jézusról, de csak ennyit tudtunk, mert ennyit tanítottak otthon.

1949 végén eljöttünk a Zsil völgyébe, mert Szovátán édesapámnak nem volt hol dolgoznia. Az erdőn való munka kevésnek bizonyult a nagy család eltartására. Ezért itt Vulkánban kerestem munkát. Sikertelenül is bányásztként elhelyezkednie.

Mikor Vulkánba érkeztünk egy egészen más világ tárult elénk. Itt már nem jártunk templomba és az iskolában sem volt már említve Isten vagy az Ő igéje. Ez úgy 1949-1950 körül volt. Úgyhogy az a kevés, amit Szovátán tanítottak a szüleim, lassan feledésbe merült és semmi sem maradt a „Jézuskából”. De azért vártuk a karácsonyt, mert tudtuk, hogy lesz karácsonyfa, a húsvétot is, mert tudtuk, hogy lesz pirostojás és új ruha. Visszatekintve a múltira, csak most ébredek rá, hogy milyen fontossága van a családban a keresztyén nevelésnek és tanításnak. A gyereket fel kell készíteni lelkileg is az élet harcaira, különösképpen amikor ez a harc az Úr igazságáért van.

Itt Vulkánban elvégeztem a 7 osztályt, mert akkor még csak ennyi volt a kötelező. Nem mentem tovább gimnáziumba tanulni, mert már 15 éves koromban munkába álltam a kereskedelembe, ahol 1993-ig dolgoztam. Közben férjhez mentem és Isten két gyerekkel ajándékozott meg, akiket a római katolikus vallásban neveltem, rendszeresen jártattam őket vallásórára, mert úgy képzeltem, hogy ennek így kell

lennie. Az idő eltelt, gyermekeim is családokat alapítottak, templomba is jártunk néha – mert minden második vasárnap dolgoznom kellett.

1993-ban egy hirtelen betegség tört rám. Ekkor már 52 esztendő voltam. E betegség miatt 11 hónapot a marosvásárhelyi szívsebészetben töltöttem el, tudniillik egy bonyolult szív műtétet végeztek el rajtam. Ha visszagondolok, ma is emlékszem, ahogyan azon a napon, amelyen a műtét volt, páduai Szent Antalt hívtam segítségül nagy buzgósággal. A műtét – hála az Úrnak – sikeres volt, de sajnos azután is azt képzeltem, hogy ez Szent Antal közbenjárásának tulajdonítható.

Miután hazajöttem a kórházból, betegnyugdíjaztak és elkezdtem nagyon buzgón járni a katolikus templomba – mert most már az időből is kitélt. Havonta gyóntam és mindennapi áldozó voltam. De akármennyire buzgólkodtam is, mégis érezhető volt az életemben, hogy valami hiányzik. Most, amikor visszagondolok életem ezen szakaszára, tudom, hogy a sok szenttől és a sok szokástól nem volt hely az én életemben Krisztusnak, pedig Ő volt az, aki igazán hiányzott.

Igehirdetés közben a plébános javasolta a híveknek, hogy „tanulmányozzátok és kutassátok a Szentírást”. Hát én amikor hazamentem a templomból, mindig elolvastam az aznapi ígérést, azonban sajnos nem sokat értettem belőle. Mégis egy alkalommal, amikor a Lukács 16. fejezetéből, Lázár és a gazdag ember története volt felolvasva, hála az Úrnak, rájöttem arra, hogy nincs

olyan, hogy a megholt lelkeket imáinkal kiszabadíthatjuk a „tisztító tűzből” és a mennybe juthatnak. A Szentírás szerint a két hely között „nagy közbevetés” van, amelyen sem innen oda, sem onnan ide nem lehet jutni.

Eközben egy másik eseményt is felhasznált az Úr megtérésemre. Odaköltözött a szomszédba a Kacsó család. Én már ismertem őket, mert Kacsó János itt nőtt fel az én gyermekeimmel együtt, de a feleségét Ilonát még csak hallásból (az a hír járta, hogy hívó lett) és látásból ismertem. Sajnos kinevettem más szomszédokkal együtt, mit sem gondolva arra, hogy Isten kegyelméből, kevés idő múlva, én is velük együtt fogok hálát adni az Úrnak az Ő nagy kegyelmes munkájáért, amit az én életemben is elvégzett Igéje és Szentlelke által. Hiszen az Ő Fia engem is megtalált, és megismerhettem az áldozatkész Krisztust, aki értem is meghalt, hogy én élhessek. „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta érettem.” (Gal 2,20)

Egy párszor elbeszélgettem Ilonával és megtetszett nekem az ő igei álláspontja. Persze én addig nem tudtam még – csak tőle hallottam –, hogy Krisztus kell, hogy legyen életünk célja. Őt kell elfogadnunk mind Üdvözítőt, Megváltót és Közbenjárót. Én pedig nagyon ragaszkodtam az „én vallásomhoz” mondván, hogy azt el nem hagyom. Sajnos akkor még nem tudtam azt, hogy egyedüli vallásom csak Jézus Krisztus lehet (Zsid 4,14). Nemsokára

meghalt Ilonának az édesapja és egy beszélgetés alkalmával előhozta Ilona a Lukács 16. fejezetét (Lázár és a gazdag ember történetét). Ő is el volt keseredve. Azon töprengett, hogy vajon az édesapja elfogadta-e Krisztust? Meghívott egy bibliáórára, elmentem és nagyon tetszett, hogy annyira egyszerű volt és mégis nagyon meghatott az a szeretet, amellyel a testvérek egymáshoz viszonyultak.

Az utolsó fordulópont egy vasárnap következett be, amikor is misére készültem. Templomba menet találkoztam Lázár Mária testvérünkkel, aki édesanyjával együtt a Kacsó családdal igyekezett istentiszteletre. Én is visszafordultam útból és elmentem velük a presbiteriánus istentiszteletre. Azóta soha többet nem mentem a katolikus templomba.

Most naponta eszembe jut, hogy milyen nagyon megbántottam a drága Megváltót, amikor szükségemben Szent

Antalhoz fordultam és nem Őhozzá. Ezért nap mint nap hálásan tárom a szívemet Őelébe bocsánatért esedezve, tudván hogy meghallgat és megbocsájt.

A tanítványképző kurzus elvégzése által sokat tanultam, amiért hálát adok Istennek, hogy ezt lehetővé tette és egy új élettel ajándékozott meg. Jól érzem magam a testvérek között. Egymást szeretjük, támogatjuk és dicsőítjük Istent, aki nap mint nap szól hozzánk az Ő igéje által, megerősítve hitünket és Őbenne való bizodalunkat. Elvégeztem a kurzust is, ami nagyon fontos az életünkben és a bizonyágtételünkben (Ef 4,23-24).

2003. április 13-án az Úr kegyelméből a gyülekezet tagja lettem, és ezért nagyon hálás vagyok. Kérem a mi kegyelmes Urunkat, hogy ne engedjen leterülni a keskeny útról. Kérem Őt, hogy erősítsen hitben, szeretetben és mindennap juttassa eszembe az Ő nagy munkáját, amit véghezvitt életemben.

Páduai Szent Antal

„Ő egy napon megtalált és eljött hozzám, / Mert értem is meghalt a Golgotán.”

Moanta Katalin

„IGAZ BESZÉD EZ ÉS TELJES ELFOGADÁSRA MÉLTÓ, HOGY JÉZUS KRISZTUS AZÉRT JÖTT E VILÁGRA, HOGY MEGTARTSA A BŰNÖSÖKET, AKIK KÖZÜL ELSŐ VAGYOK ÉN.”

(1TİM 1,15)

Fogság és szabadság...

Ha nem lennének megpróbáltatások az életemben, akkor valószínűleg minden egyszerű és könnyű lenne. Nem kellene, hogy törekedjek semmiért, nem lenne szükségem Istenre vagy hitre. Elégedett lennék az élettemmel és a magam „ura” lehetnék.

A megpróbáltatásokra viszont szükségem van még akkor is, ha úgy érzem: teher számomra. Az Úr megengedi ezeket a próbákat, nehézségeket, hiszen „...akit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad...” (Zsid 12,5-7)

Számomra a legcsodálatosabb dolog, miközben visszatekintek eddigi életemre, hogy észreveszem Isten vezetését, jelenlétét, az Ő csodálatos tervét velem. Tudom, hogy Ő már gyermekkoromban is jelen volt. Olykor dacoskodtam Veled, főleg akkor, ha valamit kértem tőle és nem kaptam meg. Ilyenkor megszakítottam vele minden kapcsolatot, azáltal, hogy nem imádkoztam, nem jártam templomba... Nem ér-

dekelt, elfordultam tőle. Azt hittem, hogy megbüntethetem ezzel...

Később elfordultam római katolikus „kereszténységemtől” is, és a keleti vallás és kultúra iránt kezdtem érdeklődni. Ez volt számomra a nagy kihívás. Fokozatosan mélyültem el az új misztikus tanok megismerésében és gyakorlásában. Hatha- jógáztam, és az új vallásom elvárásait igyekeztem betartani közel 5 évig. Mindenféle tanítást magamba szívtam, és azt hittem, hogy ez által az univerzum Istenéhez közelebb kerülök. Például a karma törvényből megtanultam, hogy ugyanaz az „ok”, amely megépítette az élőlényt, az okozza cselekedeteit, és azok visszaható következményeit, azaz a sorsát is. Hogy minden ok-ozott összefüggése, tehát karma. Tetszett a reinkarnáció is, hogy az egyes „testet öltések” célja a tapasztalat feldolgozása maradandó tudássá. Ezt bölcsességgé szublimálja (nemesíti), így szellemesítve át az anyagot, és emeli fel az isteni szintre. A táplálkozás

szintén lényeges volt, mert „ki mit eszik, azzá lesz.” A húsevés méreggel telíti a szervezetet, agresszivitással tölti el – ezt is próbáltam a legszigorúbban betartani, ha nem akartam kihívni a sorsot magam ellen.

Bár arra nem gondoltam, hogy Isten innen is kivezet, felhasználva éppen a vegetariánizmusba vetett hitemet. Elve-

Jóga gyakorlat

Jóga gyakorlat

zetett egy, a hús nem evését hirdető gyülekezetbe, ahol olyan emberekkel kerültem kapcsolatba, akiknek másfajta hitük volt, mint nekem. Élőbb hitük volt – mint azt az addigi ismerőseimnél tapasztaltam –, tele voltak hálával és lelkesedéssel Isten iránt. Náluk ismerkedtem meg a Bibliával. Napenkénti közös igetannmányozások során ráébredtem helyzetemre, és arra hogy a meg nem vallott bűnimmel nem állhatok Isten szeme elé. Félelem és szorongás lett úrrá rajtam. Kilátástalannak láttam életem. Ehhez hozzátársult az is, hogy ezek az emberek szigorúan ragaszkod-

tak a bibliai törvények betartásához. Ez engem még inkább kétségbe ejtett és elkeserített. Szinte depresszióba kergett, mivel képtelen voltam betartani a törvényeket, úgy ahogyan elvárták tőlem azok megtartását (pl. a szombat megünneplését). De Isten innen is kivetett.

Hála az Úrnak, hogy Ő szólt hozzám drága Igéje által, és Szentlelke megmutatta, hogy az egyedüli menekvésem az, ha megtérek Őhöz, és elfogadom Krisztust Uramnak és Megváltómnak. Ez a felismerés elvezetett arra, hogy éljek ezzel a lehetőséggel, ajándékkal, hogy ingyen kegyelemből Isten elfogad Krisztusért. Addig ilyennel nem találkoztam, csak azzal, hogy állandóan teljesítenem kell az üdvösségért! Most már megtapasztaltam mit jelent, ha a szívembe van írva az Ige! Nagyon hálás voltam Istennek.

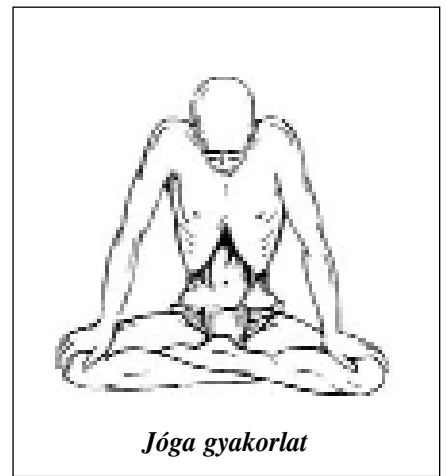
Most már nem félelemből tartom meg törvényeit, parancsolatait, hanem iránta való szeretetből igyekszem, mivel minden cselekedetemmel Őt akarom dicsőíteni.

Végezetül, bár sok tévhitésben részesültem, ennek ellenére úgy látom, hogy még ezt is hasznomra fordította az Úr, mert így különbséget tudok tenni a hamis és igaz között, a New Age és

igaz keresztyénség között. Ugyanakkor magamon tapasztaltam azt is, hogy mit jelent a törvény uralma alatt élni – szolgaságban –, valamint most, szabadon élni hit által Isten ígéreteibe kapaszkodva. Mindezért egyedül Ővé minden dicsőség!

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni.” (Gal 5,1)

Péter Ildikó

Jóga gyakorlat

Kálvin János (1.)

Csodálatos felendülés korában született Kálvin. Már a XV. század nagy technikai felfedezések, iparosodás és a nagy földrajzi felfedezések százada volt. 1492 Amerika, 1498 India felfedezése. Európa gazdasági és társadalmi élete átalakult: (1) A kereskedelmi útvonalak a Földközi-tenger mellékéről az Atlanti-óceán mellékére tevődtek át. (2) Kialakult a világpiac. (3) Árforradalom zajlott le.

Az ipar és a kereskedelem a XVI. században nagyot fejlődött. Manufaktúrák keletkeztek. Németalföld tört az élre. A

mezőgazdaság is nagyot fejlődött Nyugat-Európában a XVI. században. A jobbágok már az előző században megváltották magukat személyi függésükből. A nagy földrajzi felfedezéseket követő átalakulás a mezőgazdasági technikát is fejlesztette, és lehetővé tette az áruterelésre való átállást is. Németalföld mezőgazdasági fejlődése a legmagasabb ekkor, onnan vitték át a fejlett agrotechnikát Angliába. A társadalomban a polgárság előretörése következett be.

Nemzetközi politika

Burgundia és Németalföld házasság útján a Habsburgoké lett, akik lévén Spanyolország királyai is, bekerítették Franciaországot. Franciaország 1494-ben Itália meghódítására tett kísérletet, megkezdte hosszú háborúinak sorát a Habs-

burgok ellen. 1559-ben rendezték Itália ügyét a spanyolok javára a Cateau-Cambresis-i békében. Németországtól viszont Franciaország nyert területeket. 1546-47-ben, Németországban az I. schmalkaldeni háborúban a katolikusok, vagyis V. Károly császár pártja győz, de nem tudja kiírtani a protestánsokat. 1552-55-ben a II. schmalkaldeni háborúban francia szövetségben a protestánsok győztek. Az 1555-évi augsburgi vallásbéke a „*cuius regio eius religio*”¹ elve alapján Németországban a tartományuraknak szabad lett választaniuk a katolikus és az evangélikus vallás között. Franciaországban a feudális abszolutizmus vált uralkodó rendszerré a XVI. században.

A délfraanciaországi városok polgárai, továbbá a nemesek és a feudális abszolutizmus miatt háttérbe szorult főurak vallása lett a reformáció vallása. 1521-től már üldözték a reformáció híveit. Máglyán égettek el sokakat. Franciaország a század közepétől megújuló

¹ akié a föld, azé a vallás

vallásháborúk szintre volt. A vallás per-sze csak egyik oka volt a hatalmi ellen-tétektől szított háborúnak. 1598-ban lett csak tartósan vallásbéke francia föl-dön, a IV. Henrik által kiadott „nantesi ediktum” következtében. A francia re-formáció a század közepétől nem a lu-theri irányt követte, hanem a kálvinit. Kálvin elképzelhetetlen lenne a német lutheri reformáció nélkül, de a lutheri reformáció csak egy epizód maradt vol-na a történelemben, ha nem jött volna Kálvin. A harmincéves háború elsöpör-te volna a német lutheranizmust, talán a skandináviait is.

Kálvin születése

1509. július 10-én született Francia-országban, a pikardiai Noyon városá-ban Jean Cauvin. Apja Chauvin vagy Cauvin Gérard, püspöki jogtanácsos és gazdasági igazgató. Nagyapja kádár. Anyja egy flandriai korcsmáros leánya volt. Hét gyermek közül János a máso-dik. Szülőháza az első világháborúban elpusztult. Szülővárosának latin iskolá-jában kezdte tanulmányait, majd a Mommor család engedte meg, hogy gyermekeivel együtt Kálvint is házitá-nítója oktassa. 12 éves korában egy kápláni állást kapott, aminek jövedelme tanulmányait segítette. 14 éves korában a Mommor-fiúkkal Párizsba ment ta-nulmányai folytatására. Ekkor latinosí-totta nevét Johannes Calvinus-ra. Rö-vid ideig a College de la Marche-ban tanult a kiváló pedagógus Mathurin Cordiernél. Őt annyira megszerette, hogy később Genfben hívta rektornak.

Hamarosan a College de Montaigu-ba irányították át. Ez híres intézet volt. Erasmus, szerint azonban ez az iskola elhidegítette a hitet az emberben. Gú-nyolta az iskola primitív viszonyait. Rabelais úgy emlékezett vissza rá, hogy a rabszolgáknak a móroknál és tatároknál, de még a kutyáknak is jobb dolguk van, mint ez iskola diákjainak. Kálvin a de Montaigu kollégiumban a kegyetlen bánásmódot, a létminimum alatti táplál-kozást is elviselte – bár egy életre tönk-re ment a gyomra – csakhogy tanulha-tott. Különösen a vitatkozásokat szeret-te, és azokban nagy sikerrel részt vett. Ekkor tanulta meg a vitatkozás művészi technikáját. Komoly teológiai, filozófiai tanulmányokra nyílt itt lehetősége. A

koraközépkori teológiát és Augustinust ismerhette meg alaposan. 1528-ban hagyta el a de Montaigu kollégiumot és cserélte fel ott iskolapadját az akkor odaérkezett Loyola Ignáccal, akiből az ellenreformáció élsapatának, a jezsuita rendnek alapítója lett. Ők azonban sze-mélyesen nem találkoztak. Kálvin a sza-bad művészetek magistereként távozott.

Apja kívánságára nem teológiát tanult ezután – ahogy eredetileg várható volt – hanem jogra kellett mennie. Időközben Kálvin már jobb jövedelmű parochia bir-tokosa volt, nem kápláni állásé többé és tizenkétéves korától viselte a tonzúrát. (papi hajkorona) Húszéves korától időn-ként prédikált saját egyházközségében, amely ekkor már az a város volt Pont l’Eveque, ahol nagyapja kádár mester volt.

1528-ban Orleans-ba ment Kálvin világi jogot tanulni. A legkiválóbb el-méktől tanulta a jogot, a humanizmust és a görögöt az újszövetségi exegézis-sel együtt. Görög tanárát, Melchior Wolmar német tudóst, különösen meg-szerette. Talán az ő közvetítésével is-merte meg először a lutheranizmust. 1546-ban a 2. Korinthusi levél kom-mentárját Wolmarnak ajánlotta.

1530-ban Wolmar a Bourges-i egye-temre ment. Kálvin követte. 1532-ben a jogtudományok licenciátusi fokát meg-szerezve zárta jogi tanulmányait. Kálvin apja 1531-ben meghalt. Nem volt aka-dály a többé, hogy teológiát tanuljon. A jogi tanulmány rányomta bélyegét Kál-vin egész működésére. Kiváló alapot adott reformatori tevékenységéhez.

Párizsban a későbbi Collège Royal hallgatója lett 1532-ben és humanista kiképzést kapott 1533-ig. A kor egyik igen híres hebraistájától tanulta meg itt a hébert. Humanista és reformokat latol-

gató körökkel barátkozott Párizsban, de nem lett még reformátor. Budé és Eras-mus volt az eszményképe, és humanista akart lenni. Budé a College Royal alapí-tója és vezetője volt. Kálvin 1533-ban doktorált Párizsban.

Humanista tanulmányainak lecsapó-dásaként jelent meg első könyve, kom-mentár Seneca: *De Clementia* című művéhez. Nem aratott vele sikert.

Kálvin megtérése

1533 ősze és 1534 tavasza között tért meg. 1533. november elsején barát-ja Cop Miklós, a király udvari orvosá-nak fia, az egyetem rektori tisztségé-be lépve tartotta székfoglaló beszédét, mely a reformáció melletti állásfoglalást tartal-mazta. A beszéd tömegjelenetet váltott ki. Cop menekült, és elmenekült egy tu-cat barátja is. Kálvin is elmenekült. De ez nem bizonyítja, hogy Kálvin írta volna a Cop beszédét. Ezt majd Béza és Colladon gyanították először Kálvin-életrajzukban.

Kálvin Angoulémba menekült Luis du Tillet kanonokhoz, ahol álnéven élt. A kanonok könyvtárából sokat olvasott. Augustinust más egyházatyák és Zwingli iratait tanulmányozta.

1534 az utolsó Franciaországban tö-ltött éve. Áprilisban Navarrai Margit ki-rálynéhoz utazott. Annak udvarában a legkiválóbb francia humanistákkal és reformátorokkal találkozott. Párizsba is elment, utoljára, hogy Servettel találko-zék, aki nem jelent meg a találkozón.

1534-ben megírta Kálvin első teoló-giai művét „Psychopannichia” címen az anabaptisták ellen. Ez év őszén nagy hugenottaüldözés volt Franciaország-ban, az úgynevezett plakátbotrány mi-att. Kálvin Svájcba menekült.

Az Institutio

1535. januárjában érkezett Bázélbe. Álnéven élt, kevesekkel érintkezett. Csendes magányában Olivetan francia bibliafordítója elé írt előszót és 1535. augusztus 23-án aláírta a kész Institutio előszavát. 1536 tavaszán jelent meg éle-te főműve *Institutio Religionis Chris-tianae*² címen a frankfurti tavaszi vásár-ra Bázélben. A művet elkaptokták. Kál-vin híres lett.

Előszavát I. Ferenchez (1515-1547) intézte. 1534. október 17-ről 18-ra vir-radó éjjel Párizsban miscellenes plaká-tok jelentek meg, ebből tört ki az úgy-

² A Keresztény Vallás Rendszere

nevezett plakátbotrány. A király hálószobájának ajtajára is került egy plakát. Ezért kezdte el a király a borzalmas protestánsüldözést. Kálvin ismerőseit megégették, nyelvüket kitepték, hogy ne legyenek bizonyosság. Helyettük akart bizonyosságot tenni Kálvin az Institutióban.

Az Institutiót Kálvin átfordította franciára. Átdolgozta és bővítette 1539-ben, 1543-ban, 1550-ben és 1559-ben adta ki átdolgozott formában. Az első kiadás még nem önálló mű, hanem a reformáció addigi eredményének ügyes összedolgozása. A későbbi kiadások a tudományban, tapasztalatban elmélyülő szerző teljesen önálló munkájává érett művét hozták. Az első kiadás hat fejezete az 1559-es négy kötetben 80 fejezettel bővült.

Elhívás

1536 tavaszán az Institutio első kiadásának megjelenése után álnéven Felső-Itáliába utazott Kálvin, Estei Renata ferrarai hercegnő udvarába. A legkiválóbb humanisták és reformátorok voltak ott. Köztük Marot Kelemen is. Hat heti ott tartozkodás után nemkívánatos személy lett, és tovább kellett mennie. Sokszor beszélgetett a hercegnővel, és életük végéig leveleztek. Renata, aki a reformáció híve volt, ezután a kálvini reformáció követője lett.

Ferrarából Franciaországba utazott, mert amnesztiát kaptak a hazatérő és reformált hitükről lemondó franciák. Kálvin meglátogatta barátait. Párizsban is járt. Károly nevű pap testvére – aki élete végén összeütközésbe került egyházi felsőségével – éppen akkor halt meg. Kálvin eladta noyoni házukat, és az elfogatás elől menekülni kényszerült. Antal és Mária testvérével Strassburgban vagy Bazelben akart letelepedni, és tudományos munkának szentelni idejét. Genfben keresztül mentek. 1536. júliusában egy napot szándékoztak Genfben tölteni, de megérkezésük estéjén az ottani vezető protestáns lelkész Guillaume Farel felkereste, mert megtudta, hogy kicsoda – valószínűleg az ott tartozkodó du Tilletől –, és maradásra bírta: „Te tanulmányaidkal védekezel, de a mindenható Isten nevében mondom neked: Isten átka fog érni, ha tőlünk az Úr munkájában segítségedet megtagadod, és magadat elébb teszed, mint a Krisztust.”

(folytatjuk)

Dr. Csohány János

Isten szentsége és a keresztyén szolgálat

„Nádáb pedig és Abihu, Áronnak fiai, vették egyenként az ő tömjénezőjüket, szemet tettek bele, füstölő szert raktak rá, és az Úr elé vitték az idegen tüzet, amelyet nem parancsolt nekik. Tűz jött ki az Úr elől, és megemésztette őket, és meghaltak az Úr előtt.” (3Móz 10,1-2)

Napjainkban újra népszerűek a puritán igehirdetők könyvei, prédikációi. Néhány évtizeddel ezelőtt több keresztyén csoport próbálta idejétmúlnak, időszerütlennek bemutatni ezen nagy teológusok műveit. Egy ideig lesöpörték őket a polcra, mára mégis újra a helyükön vannak. Mi van bennük, ami minket építeni tud? Mi az a többlet, ami évszázadok múltával is átvilágít ezeknek az embereknek a sorain? Nem más, mint az a szent komolyság, amely által minden cselekedetükben, gondolatukban a Mindenhatót akarták szolgálni teljes hűséggel.

Sokan még a keresztyének közül sem tudják elképzelni, mennyire szorosan összefügg Isten szentsége és a helyes keresztyén szolgálat. A XX. század keresztyénségének véleménye sokat változott a szolgálatról. Lassan maguk a keresztyének kezdték eldönteni, mi kedves az Úrnak, és mi nem. Ez az álláspont azonban nyilvánvalóan helytelen felfogás.

Minden eset, amely végül bukáshoz vezetett, ezen a helytelen állásponton nyugodott. Áron fiainak példája azonban hangosan int minket arra, hogy figyelmezzünk Isten szavára. Szolgálá-

tuk azért bukott meg, mert figyelmen kívül hagytak egy pár fontos dolgot.

1. *Áron fiai megfedkeztek Isten szentségéről.* Nádáb és Abihu papok voltak, Áron fiai, a Lévi törzsből. A főpap fiai mindig is kiváltságos helyet foglaltak el. Mózással és apjukkal együtt vezették Izrael népet a pusztában. A nép felnézett rájuk, hiszen ők mutatták be az áldozatokat az Úr előtt. Tisztelték és szerették őket, tanácsukra sokat adtak. Előkelő pozíciójukat egy darabig a nép javára használták. Jó példával jártak elől: jó férjek, jó apák voltak. Nem volt tartozásuk, rendesen elvégezték feladataikat, nem panaszkodtak rájuk szomszédaik.

Az Úr mégis lesújtott rájuk és megölte őket. Azért, mert idegen tüzet vittek az Úr oltárára. Első hallásra túl keménynek hangzik ez az ítélet, de ez pusztán azért van, mert mint minden más ügyet, ezt is emberi szemszögből nézzük. Nádábhoz és Abihuhoz hasonlóan mi is hajlandóak vagyunk megfedkezni Isten szentségéről. Ezt azonban sosem szabad figyelmen kívül hagynunk. Isten minden esetben emlékeztet minket arra, hogy Ő szent (3Móz 20,7; 3Móz 20,26). Áron büszke volt fiaira, akik az Urat szolgálták. Különleges elhívásuk volt, nem élhettek mindennapi módon, hisz a Mindenható szolgálói voltak (3Móz 10,10), külsőleg is látszott a különbség közöttük és a nép többi része között. Erről azonban megfedkeztek, amikor nekik kellett volna különbséget tenniük az Úr és saját maguk között. Elfelejtették, hogy ők csak az Úr miatt különböznek a nép más fiaitól. Elfelejtették azt, hogy az Úrral szemben még saját gyermekei sem lehetnek tiszteletlenek, nem sérthetik meg szentségét (2Móz 3,5). Ők sem léphették át azokat a határokat, amelyeket a Teremtő állított fel saját maga és a teremtményei között. Nekünk is folyamatosan emlékeztetnünk kell ma-

Szentek legyetek, mert Én szent vagyok (IPét 1,16)

gunkat arra, hogy Isten szentsége elválaszt minket Tőle, ugyanakkor meg is mutatja az Ő szentségét.

2. *Áron fiai megfeledeztek arról, hogy Isten szentségét a Neki való helyes és engedelmes szolgálat fejezi ki legjobban.* Isten világosan kijelentette, hogyan kell bánni a szent dolgokkal. Ezt mindennél jobban kellett volna tudnia Nádábnak és Abihunak. Isten minden esetben emlékeztette is erre őket. (2Móz 30,9-10) Mint papoknak, elsődleges fontosságú volt számukra a szentség. Szent feladatok elvégzésére voltak elválasztva. Hivatalosan erre voltak felszentelve, erre tettek fogadalmat. Nehéz és hosszadalmas beavatási szertartásuk is erre mutatott. Egyedüli feladatuk, hogy folyamatosan Isten szentségére mutassanak rá életükkel és szolgálattal.

Tehát Isten világosan kijelentette, mit várt szolgáitól. Isten az Ő oltárát szentségek szentségének nevezte. Amikor Nádáb és Abihu a világos parancs ellenére ezt nyíltan megszegték, akkor ultimátumot intéztek Isten felé. Engedetlenségük nyílt lázadás volt Isten szentsége ellen, meggyalázták a szent helyet az idegen tűzzel.

Isten válasza nem késett. Őt csak úgy lehet szolgálni, és csak úgy van értelme a szolgálatnak, hogyha az Ő szolgálói szentségben szolgálnak Neki. Csak ez kedves és elfogadható Előtte. Nekünk is nap mint nap meg kell vizsgálnunk életünket, mert ha szolgálattunk nem Isten szentségére mutat, nincs semmi értelme, csak Isten haragját vonjuk magunkra.

3. *Áron fiai megfeledeztek arról, hogy Isten áldásai a szent szolgálaton keresztül áramlanak.* Isten áldásai mindig Isten szentségéhez és a Neki való engedelmességhez kötődnek. Nádáb és Abihu azt hitték, hogy tisztségük mindenki felé helyezi őket. Elfelejtették, hogy az ő tisztségük nem saját maguk sikere, hanem Isten rendelése, és csak Ő rendelkezik vele. Tehát nem helyezheték Áron fiai magukat Isten rendelési felé. Miután ezt megtették, kiszakították magukat Isten jótetszésének köréből.

Dávid Istennek kedves embere volt. Amikor megnyerte a királyságot, Izrael elég szétzilált állapotban volt. A frigyláda a filiszteusok kezében volt, az országban nem volt egységes vezetés. Dávid a ládát minél előbb Jeruzsálembe akarta szállíttatni, hogy újra egyesítse népét egy királyságban, egy király vezetésére alá. Habár Dávid nagy hadvezér, csodálatos poéta, rendkívüli állam-

férfi volt, mégis megfeledezett arról, hogy Isten ládája szent. Mivel nem megfelelően szállították, ezért abszurd helyzet állt elő, Uzza pedig nem figyelte Isten rendelkezésére, így a gyors, átgondolatlan és Isten dicsőségét nem kereső állapot tragédiába torkollott.

Dávid megijedt. Megijesztette Isten szentségének és igazságosságának közelsége. Elgondolkodott a történetek felett, és rájött, hogy Isten kedvessége azért távozott el, mert nem megfelelő módon közelítették meg az Ő szentségét. A király magába szállt.

Legközelebbi alkalommal amikor Dáviddal találkozunk, már a kénhatíték szállítják Jeruzsálem felé a szövetség ládáját, nagy ünneplés közepette. Isten többé nem sújtott le. Megáldotta Dávidot, gazdagságot és elismerést szerzett neki, az Úr szerencsésé tette minden útjában.

Isten áldása a mi életünkben nem más, mint az Ő helyeslése, igenlése életünkön. Ez az áldás folyamatosan kötve van az Iránta való engedelmességhez, és a Neki való igaz szolgálathoz, hiszen Ő erre hívta el övéit.

Sok esetben a mai keresztyének szolgálata azért olyan gyatra és élettelen, mert ezeket az igazságokat próbálják félresöpörni, róluk megfeledezni. Irányítsuk figyelmünket újból Isten nagy igazságaira, emlékezzünk az Ő szentségére, szolgáljunk Neki hűségesen, hogy életünk legyen gyümölcsöző és kedves a Mindenható kezében!

Pápai Ernő

Tanulságok Ábrahám életéből (1)

Ábrahám jelentősége

Mózes ugyan a legnagyobb ószövetségi próféta (5Móz 34,10), de mégis Ábrahám a legjelentősebb pátriárka. Ezért érdemes tanulmányozni Ábrahám életét, mert gazdag lelki élményt jelenthet számunkra. Ebben a három részes cikksorozatban ez a mi célunk is: néhány gyakorlati tanulságot vonjunk le ennek az ősatyának az életéből, majd alkalmazzuk ezeket saját életünkben.

Nem tudjuk pontosan mikor élt Ábrahám. Legfeljebb azt mondhatjuk, hogy valamikor Kr.e. 1900 és Kr.e. 1500 között. Amikor Isten szövetséget kötött vele az 1Móz 17,5-ben, akkor új nevet adott neki (azelőtt Ábrám volt), ami azt jelenti: „sok nép atyja.” Természetesen, ezt lelki értelemben (is) kell értenünk. Isten arra választotta ki Ábrahámot, hogy egyfajta előképe legyen annak, ahogyan megbékélhetünk Istennel: nem cselekedetek, hanem hit által. Mint előkép, Ábrahám felmenője vagy lelki atyja mindazoknak, akik Jézus Krisztusban hit által megbékültek Istennel. Sőt, e szerepét a világ végéig megőrzi, és az a sokaság, amelynek Ábrahám ilymódon lelki atyja, napról-napra egyre növekszik. Isten átfogó tervében, Ábrahám kiemelkedése a következőkben látható meg: (1) az őt meghatározó címek használata, (2) az a nagy terjedelmű feljegyzés a Bibliában, amely életével foglalkozik, és (3) az a tény, ahogy hivatkozik rá a Szentírás. Számos alkalommal „az Isten barátjaként” van megnevezve (2Krón 20,7; Ézs 41,8; Jak 2,23). Gyakran szólnak a Szentírás szerzői „Ábrahám Istenéről”,

és több mint 12 fejezet foglalkozik Mózes első könyvében életének leírásával. Az Újszövetségben, négy jelentős levélben vannak hivatkozások Ábrahámra: Róma 4-ben, Galaták 3-ban, Zsidók 7-ben, és Jakab 2-ben. A legtöbb ilyen hivatkozás Ábrahám életére azt illusztrálja, hogyan üdvözülhet az ember.

Mindezek a tényezők azt igazolják, hogy Ábrahám valóban jelentős személyiség volt.

Ábrahám első találkozása Istennel (1Móz 12,1-3)

Ábrahám családja az ősi városban, Úr Kaszdimban (a mai Irakban) élt. A nép ott a természet isteneit imádta. Egy nap azonban Isten meglepően, hallható (1Móz 12,1) és látható módon (ApCsel 7,2) kijelentette magát. Milyen izgalmas pillanat volt! Ábrahám kétségkívül megdöbben. A részleteket erről az első találkozásról ugyan nem ismerjük, de egy dolog világos: Isten minden kétségget kizáró módon igazolta e tapasztalat valóságát, és nem hagyta kétségek között Ábrahámot arra nézve sem, hogy mi az Ő akarata. Vagyis megparancsolta, hogy hagyja el Úr Kaszdimot és az atyai házat, és menjen egy olyan földre, amit Ő mutat majd neki. E parancshoz ígéretek is társultak, amelyek Ábrahám engedelmességétől függtek.

Úgy tűnik, hogy Ábrahám megtérése egyidejű az Úr Kaszdimban történt elhívásával. Habár ebben az időben már körülbelül 60 éves, azt mondhatjuk, hogy mégis lelki csecsemő. Sokat kell még tanulnia, és sok lelki próbán átmennie, mielőtt elérje a lelki felnőttkorúságot. Mégis, az elindulás jó. Jóllehet engedelmissége jutalmaként áldások lettek kilátásba helyezve (lásd 1Móz 12,1-3), ezek még nem váltak valósággá. Ezért Ábrahámnak gyakorolnia kell Istenbe vetett hitét, szaván fogva Őt. Ez pedig nem könnyű. Különböző akadályok voltak körülötte, amelyek az Istenbe vetett hitét és engedelmisségét próbára tették. Például, Ábrahám felesége (abban az időben Szárai), meddő volt, ami megnehezítette Ábrahámnak az ígélet elhívését („Nagy nemzetté teszlek”). Azt sem tudta, hogy Isten hova hívja őt és mennyi időbe kerül, amíg

odaérkezik (Zsid 11,8-9). Továbbá, el kell hagynia a sok rokont és barátot, és ami még rosszabb, ott kell hagynia őket a világ bálványimádásában. Ezen próbára tevő körülmények ellenére Ábrahám habozás nélkül elhitta az ígéretek, és engedelmeskedett annak a parancsnak, hogy menjen.

Gyakorlati tanulságok

Ábrahám Istennel való első találkozásán hat alkalmazást (kétségkívül van több is) fogunk megvizsgálni. Ezek keresztyének, és nem keresztyének számára egyaránt eligazítást jelenthetnek.

(1) *A megtérés nem csak fiatalok vagy középkorúak számára lehetséges.*

Nagyon könnyen nem vesszük észre azt, hogy Ábrahám elég idős volt mikor Isten elhívta és megtérítette. Ebből azt tanulhatjuk meg, hogy Isten nem csak a fiatalokat vagy a középkorúakat hívja el, hogy Neki szenteljék életüket, hanem azokat is, akik idősebbek. Néha, amikor az emberek idősebbek, hallva az evangéliumot, azt képzelik, hogy ők már túl öregek ahhoz, hogy megváltozzanak. Ez a gondolkodás téves. Soha nincs túl késő! Tulajdonképpen, minél idősebb lesz valaki, annál nagyobb szüksége van a megtérésre, mert az örökkévalóság egyre közelebb van hozzá.

(2) *Ha Isten nem jelenti ki Önmagát, akkor nem lehet Őt megtalálni.*

Azt látjuk, hogy Ábrahám életének első 60 éve alatt nem volt képes arra, hogy saját erejéből megtalálja az élő és igaz Istent. Istennek ki kellett jelentenie magát Ábrahámnak, mielőtt Ábrahám megtalálhatta volna Isten üdvözítő útját. Ez igaz mindenkire nézve, aki keresztyénné lesz. Istennek kell kijelentenie magát nekünk. Isten meg tudja ezt tenni, és meg is teszi, de nem úgy, ahogy Ábrahám esetében fedte fel magát. Hálásnak kellene lennünk, hogy manapság Isten kijelentésének a módszere sokkal egyetemesebb. Egy látható és hallható kijelentés, amely egy személynek adatik, másokra nézve nagyon korlátozott jellegű, és nem sok hasznát vehetik. A mi Bibliánk Isten írott, és végső kijelentése önmagáról minden ember számára. Ennél nem találhatunk

jobb kijelentést, mert ez egy maradandó feljegyzés. Nincs meg az a kockázat, hogy elfelejtjük vagy félreértjük, amit Isten kijelentett, mivel az világosan le van írva számunkra.

Van olyan ember, aki azt gondolja, hogyha Isten láthatóan megjelenne vagy hallható hangban szólna hozzá, akkor keresztyénné lenne. De ez egyáltalán nem biztos. Végül is, Isten kijelentette magát ilymódon az ő népének a pusztai vándorlásuk alatt, de ők mégis elhagyták Istenüket. Miért lenne ez másként a mi helyzetünkben? Minden alkalommal, amikor kinyitod a Szentírást, Isten kijelentését olvasod. Isten nem jelentene ki neked semmi mást, látható vagy hallható módon, mint amit már kijelentett az Ő Igéjében.

(3) *Amikor Isten kér valamit, akkor Ő engedelmes választ vár.*

Amikor Isten kijelentette magát Ábrahámnak, akkor egy azonnali és engedelmes választ várt tőle. Ezt várja ma is az Ő népétől. Egyesek úgy gondolnak a Bibliára, mint egy regényre. Olvassák érdekből vagy kíváncsiságból, de ha személyesen az Ő életüket kellene az Igéhez szabni, akkor ellenállnak. Nem fogadhatjuk úgy Isten kijelentését, mint egy regényt. Amikor például azt olvasuk, hogy „Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek” (ApCsel 17,30), akkor erre Isten megfelelő választ vár tőlünk. Az a kérdés, hogy találkozót-e te már Istennel? Engedelmesen válaszolsz-e Isten kijelentésére ma, úgy amint tette Ábrahám az ő idejében?

(4) *Ára van annak, hogy „Ábrahám gyermeke” legyen valaki.*

Már láttuk, hogy attól a pillanattól, amikor Isten elhívta Ábrahámot, szembe kellett néznie megpróbáltatásokkal. Ugyanaz igaz „Ábrahám magva” számára, vagyis a keresztyénekre nézve is. Ezért van szükség bátorságra ahhoz, hogy valaki keresztyénné legyen, és így is éljen. Amikor Isten elhív bennünket arra, hogy az Ő gyermekei legyünk, akkor szembe kell néznünk egy olyan ellenállással, amely máskülönben nem létezne. El kell hagynunk olyan bűnöket, amelyeket valamikor élveztünk. Kapcsolatunk barátainkkal, rokonokkal is meg fog változni valamilyen formában, és talán bizonyos nekünk „kedves” dolgokat is fel kell adnunk. Van egyfajta népszerű „keresztyénség” amely ezt mondja: „Az üdvösség teljesen kegye-

lemből van, neked nem kell mást tenned, csak hinned. Nem kell feladnod olyan dolgokat, amelyeket nagyon élvezel.” Ez egy nagyon veszélyes tanítás, mert féligazság. De alapvetően nem biblikus és nem kedves Isten előtt. *Egy olyan keresztyénség, amely semmibe sem kerül neked, nem is keresztyénség igazán!* Igen, Ábrahám kegyelem által üdvözült, de Isten engedelmességet is követelt tőle. Nehéz volt Ábrahámnak, az Istennek való engedelmisség. Valójában az ő engedelmissége az Úr Jézus Krisztus életébe került. Nem lehetünk Ábrahám igazi gyermekei, és az Úr Jézus Krisztus nem lehet a mi testvérünk, ha nem fizetünk ezért valamilyen árat.

(5) *Az Ábrahámnak ígért áldások.*

Kérdezheti valaki, ha ilyen sokba kerül az, hogy keresztyénné legyek, miért lennék akkor az? Erre kettős választ adhatunk. Az Istennek való engedelmisség Isten dicsőségét szolgálja. Ez kellene, hogy legyen minden embernek a fő célja ezen a földön. A másik válasz az, hogy a keresztyén élet jelenti a legtöbb örömet úgy a jelenlegi, mint az eljövendő áldások miatt. Istennel való találkozása során Ábrahám számos ígéretet nyert Istentől. Ezeket így lehet összefoglalni: föld, utód és áldás (1Móz 12,1-3). Később Isten kijelentette Ábrahámnak, hogy ezek az ígérek alkották a szövetség alapját. Ezek nem korlátozódnak Ábrahámra, mert mindenki, aki Ábrahám magvához tartozik rendelkezhet velük.

Minden keresztyén tudja, hogy ez a világ nem az otthona, és végső soron nem is érzi jól magát itt. Egy sokkal jobb ország felé tart, a mennyországba, és ezért szívesen adja életét Istennek, bármibe kerüljön is ez. Már ebben az életben is a keresztyén – úgy mint Áb-

rahám –, lelki áldások élvezője (Ef 1,3). Sok társa van, aki oda tart, és azok hozzá hasonlóan, Ábrahám magvai. Békeséget és bizonyosságot nyert, hogy ő Isten gyermeke. Élete Isten kegyelmét és irgalmasságát példázza a világ előtt. Más szóval elégedett, mert keresztyén.

(6) *A családban történő megtérések.*

Ábrahám elhívása után rövid idővel mások is megtértek családjában. Először is Szárai – és bár nincs világosan megírva –, úgy tűnik, hogy Tharé, Ábrahám apja is hitt Istennel, mivel elindult Ábrahámmal Úr Kaszdimból. Tudjuk, hogy Ábrahám unokaöcse Lót, aki szintén elindult Úr Kaszdimból, megtért (2Pét 2,7-8), jóllehet későbbi magatartása elég éretlen volt (lásd 1Móz 13,12-13; 1Móz 19,1-29!). A keresztyén, mint Ábrahám lelki magva elvárhatja, hogy körülötte mások is az Úrhoz forduljanak hit által. Ezek közül néhányan lehetnek az ő szövetséges gyerekei, mások pedig a világból ragadtatnak ki és oltatnak be Isten családjába, azáltal, hogy Ábrahám gyermekeivé válnak. Ha te keresztyén szülő vagy, aki az Úr ígéreteiben bízol, akkor elvárhatod, hogy gyerekeid is bíznanak Krisztusban, mert Isten ezt megígérte, és Ő hűséges.

Találkoztál-e Istennel? Engedelmeskedtél-e Neki? Elindultál-e a menny felé tartó zarándokúton? Elmondhatod-e azt magadról, hogy Ábrahám leszármazottja vagy, és így Isten családjához tartozó? Ha igen, akkor már most áldott vagy, hiszen a menny az eljövendő otthonod, és azoknak társaságához tartozol, akik Ábrahám magvaként vannak számontartva. (folytatjuk)

Steven Robison

Ábrahám Mezopotámiából indult el

Miért engedi meg Isten a háborút, a betegséget és a tragédiát?¹

Új rovatunkban Isten ígéből keresünk világos válaszokat gyakran feltett kérdésekre. Olyan kérdések ezek, amelyek úgy a hitetlen mind a hívő ember szájából elhangozhatnak sajnos anélkül, hogy megfelelő válasz (vagy akár cáfolat) érkezne rájuk. Pedig tudnunk kellene, hogy Isten ígéje tartalmazza ezeket a válaszokat. Tudnunk kellene továbbá, hogy az Ige válaszai az egyedüli valódi válaszok és azt is, hogy a keresztyéneknek kötelességük lenne megfelelni mindennemű felvetésre (1Pét 3,15). Ebben a válaszadásban segít nekünk Dr. Peter Masters, aki a londoni Metropolitan Tabernacle lelkészeként néhány újságszám erejéig rendelkezésünkre áll. (A Szerk.)

Mihelyt elkezdünk Istenről gondolkodni, nyomban felmerül bennünk a kérdés: Ha van Isten, miért engedi meg a háborút? Miért engedi meg a szenvedést és a tragédiát? És ha Ő a szeretet Istene, ahogyan a keresztyének állítják, miért nem akadályozta meg a gázkamrát, vagy azt, hogy szellemileg fogyatékos csecsemők szülessenek?

Először vizsgáljuk meg a háború és a szenvedés esetét. Miért engedi meg Isten? A Biblia az effajta kérdések kezelésénél bizonyos fokú tiszteletet vár el tőlünk ahhoz, hogy megérthessük a választ. A Biblia Istennel kezdődik és Isten jellemére emlékeztet minket.

Mivel Isten tökéletes, teljesen szent, végtelenül igazságos és pártatlan, szeretettel és kegyelemmel teljes, ezért bizonyára nyomós oka van arra, hogy megengedje a szenvedést. Ha Isten képtelen vétkezni vagy elbukni, és igazságtalan sem lehet, akkor vitathatatlan, hogy kell legyen egy nyomós oka a szenvedés megengedésére.

A baj oka

Mi történik, ha egy repülőgép szerencsétlenségben meghal 300 ember? Vajon senki nem száll többé repülőre és egy éjszaka leforgása alatt csődbe mennek a légitársaságok? Vajon azon nyomban rájövünk, hogy a repülés túl veszélyes és kijelentjük, hogy nem lehet többé repülni? Természetesen nem. Az emberek a legkevésbé sem szeretik az előítéletek táplálta felszínes, elhamarkodott, megfontolatlan következtetéseket. Szeretnénk tudni, hogy mi volt a katasztrófa oka.

Ugyanígy tudni szeretnénk a háborúk és szenvedések okát is. Nincs értelme annak, hogy támadást indítsunk Is-

ten ellen ezen dolgok miatt. Inkább próbáljuk megérteni, hogy Ő miért engedi meg a szenvedést.

Néha nem vagyunk kíváncsiak a miéltre. Vagy egyszerűen csak nem hiszünk el, hogy mindennek van oka. Azt gondoljuk, hogy ha van háború és szenvedés, ez azt jelenti, hogy nem létezik egy szerető és gondoskodó Isten. Pedig létezik. Meg kellene értenünk, hogyha

Tűzérési találat

egy tökéletes, szent, erős és szerető Isten megenged ilyen dolgokat, még hozzá elkerülhetetlenül, akkor ezt valószínűleg jogosan teszi.

Mi tehát a szent, szerető, mindenható Atya elkerülhetetlen oka arra, hogy megengedje a háborút és a tragédiát? Erről szól a Biblia tanítása. Az első lapjától az utolsóig. A Biblia első könyve, az 1Mózes, majd minden ezt követő könyv, ezt magyarázza el részletesen.

Az emberiség megkaparintotta ezt a világot Istentől, és fellázadt Ellene. Háttal fordítottunk Istennek, sőt meggyaláztuk Őt. Megvetettük és elutasítottuk Isten autoritását², megtagadtuk azt, hogy mi az Ő teremtményei vagyunk, s megromlott a Vele való kapcsolatunk. Elutasítottuk az Ő segítségét, támogatását és szeretetét.

Elszántak vagyunk, hogy egyedül, Nélküle járjunk, hogy mindent a magunk elgondolása szerint tegyünk. Mintha arra akarnánk vállalkozni, hogy bebizonyítsuk önmagunknak, hogy Isten nem is létezik.

A felelősség áthárítása

Mindannyian megsértettük Isten, vétkeztünk Ellene, tönkretettük az Általa teremtett világot és ezért kerültünk mindenféle nehézségbe. A dolgokat nem tudjuk megoldani, így el kell szenvednünk viselkedésünk következményeit, hiszen elvesztettük az Ő védelmét és segítségét. Mindezek ellenére büszkeségünk nem engedi, hogy beismerjük az ostobaságunkat, sőt még a saját magunk által előidézett zűrzavart is – többek között a háborút és a szenvedést –, arra használjuk, hogy cáfoljuk egy szerető Isten létezését. Ha nem lenne olyan veszélyes és tragikus a helyzet, még nevetni is lehetne rajta.

Képzeld el, hogy valahol a La Manche csatornán egy teherhajón heves lázadás tör ki: a legénység meggyilkolja a tiszteket és a kapitányt a tengerbe veti. De miután képtelenek a hajó kormányzásra, 24 órán belül egymás ellen fordulnak, felgyújtják a hajót és a Land's End szikláinak ütköznek. Vajon a hajó tulajdonosait fogják hibáztatni ezért? Vagy netán szorult helyzetükben arra a következtetésre jutnak, hogy a tulajdonosok, a kapitány és a tisztek soha nem is léteztek?

Az ember saját maga idézi elő a problémáit. A háborúk, a szenvedés, a betegség és a tragédiák távolról sem azt bizonyítják, hogy Isten nem létezik, hanem a Biblia tanítását igazolják, mely szerint az ember fellázadt Isten ellen és most (is) saját bűnösségének az áldozata.

Sokan úgy gondolják, hogy a Biblia egy több évszázad alatt írt emberi alkotás, éppen ezért egy fokozatosan kiala-

¹ Engedélyezett fordítás az *Answers to Questions* magazin első számából. Fordította: Molnár Marianna.
² tekintélyét

kuló, egyre bővülő és fejlődő tanítást tükröz Istenről. Ez valójában teljes félreértés.

A Biblia egyik legfőbb és legsodálatosabb jellegzetessége az, hogy bár közel tizenhat évszázad alatt jött létre, és sokféle ember írta, az elejétől a végéig következetes és állandó üzenete van.

Vajon el tudunk képzelni olyan politikai vagy bármilyen más emberi mozgalmat, amely képes olyan módon létrehozni támogatóinak egy könyvet – legyen szó csak ötven vagy száz éves munkáról –, hogy az szerzőinek a tökéletes egyetértéséről tanúskodják? A Biblia egységes, mert bár nem egy, hanem tizenhat évszázadon keresztül írták, mégis az első öt könyv szerzője, Mózes ugyanazokat az alapvető és mély igazságokat tanítja Istenről, mint János, aki az utolsót, a Jelenések könyvét írta.

A Biblia minden egyes írója pontosan ugyanazokat a dolgokat mondja Istenről, az Ő jelleméről, az emberekről és azok Isten elleni lázadásáról. Pontosán ugyanazt jelentik ki arról, hogy Isten mit fog tenni, hogyan fog megbocsátani és megkegyelmezni sok embernek, mikor azok meglátják a bűneiket, felhagynak a lázadással és komolyan megbánják a bűneiket.

A Biblia minden egyes könyvét csodálatos összhang, és ezekben a kérdésekben az ellentmondások teljes hiánya jellemzi. Ez az egyik legnagyobb bizonyítéka ihletett jellegének, ezáltal azt mutatván nekünk, hogy ez valóban Isten szava. A Biblia tanítása egyformán következetes abban is, hogy minden háborút és szenvedést az emberi nemzetség lázadásának tulajdonít. Mindez azért következett be, mert az ember gyenge, bűnös és romlott.

Az ember kegyetlensége

Sokan egyszerűen nem tudják elhinni, hogy az ember ennyire gonosz. De figyeljük csak meg, mikor mások kegyetlen elpusztítására törekszik. Különböző népek folytatnak vagy kezdenek háborút, még akkor is, amikor gyakorlatilag semmi hasznuk nem származik abból. Az embereket kapzsiságuk és személyes hatalomvágyuk indítja arra, hogy öljenek.

Az elmúlt évtizedben számtalan életet követeltek a nem egy esetben még napjainkban is tartó, elkeseredett, szörnyű háborúk. Bizonyos országokban a lakosok ezrei hálnak éhen, miközben polgárháború pusztít. Sőt, a Biblia azt is tanítja, hogy az emberiség annyira romlott, hogyha Isten az Ő kegyelméből nem avatkozna közbe, örökké tartó teljes háború lenne.

Figyeljük meg, hogy az emberek mennyire kizsákmányolják, eltapossák és megsértik egymást. Nézzük meg a házastársak egymással folytatott küzdelmét, s hogy mennyire figyelmen kívül hagyják azt, hogy mi lesz a gyermekeikkel! Vegyük észre, hogy milyen szörnyű önzésre és álnokságra vagyunk képesek!

Bizonyos mértékben mindannyian azt várjuk, hogy a világ mikörülöttünk, énkörülöttem forogjon. Mintha én lennék az egyetlen, aki számít. Ha tragédia történik az életemben, pl. ha szülő vagyok és az egyik gyermekem súlyos betegségben szenved és esetleg meghal, keserűen így kiáltok fel: Miért engedi Isten, hogy ez történjen *velem*?

Elfelejtjük, hogy az emberi nemzetség része vagyunk, azé a nemzetségé, amely fellázadt Isten ellen és most elszakadt Tőle. Az első szörnyű engedetlenség óta mindenkinek – férfiaknak és nőknek egyaránt –, segítség nélkül kell küzdeniük abban a világban, mely az Ő haragja alatt áll.

Afrikai szegény falu

Isten büntetése az, hogy megvonta áldását és erejét tőlünk. Azért van most jelen a halál és a pusztulás, hogy emlékeztessen minket, hogy csak ideiglenesen vagyunk itt a földön, és hamarosan az Ő színe elé kell állnunk. Ezek a nehézségek azért vannak, hogy megalázzanak minket és eszünkbe juttassák, hogy bűnösök vagyunk, akik elszakadtunk Istentől.

Isten megoldása

Természetünkben fakadóan mindannyian kritikusak vagyunk és nemtetszésünket fejezzük ki, mikor teljesen elkényeztetett embereket, főleg gyerekeket látunk, akik bármit megtehetnek büntetés nélkül. A mindenható Isten azonban nem bánhat így velünk. Ő nem lehet közömbös a bűneinkkel szemben. Ő nem áldhat meg minket, ha eltávolodunk Tőle és vétkezünk Ellene. Ezt *nem fogja és nem is tudja* megtenni, mert Ő teljesen szent és igazságos. Az Úr, miközben szomorkodik a bűn következményei miatt, melynek mi magunk vagyunk az okozói, mégis gyűlöli a bűnt.

Ha ezt megértjük, rájövünk arra, hogy rosszul tesszük fel a kérdést. Nem azt kell kérdeznünk, hogy Isten miért engedi meg a szenvedést. Hanem inkább azt, hogy miért engedi meg, hogy ez a lázadó emberi nemzetség még mindig fennmaradjon. Miért nem büntet meg minket azonnal és vet véget a világnak? A válasz erre az: mert Istennek van megoldása és tett is valamit ezzel a lázadással kapcsolatban.

A mindenható Isten eltervezte, hogy emberek millióit, férfiakat, nőket, fiatalokat és gyerekeket ment meg a bűn és lázadás következményeitől. Az Úr Jézus Krisztus (aki Isten az Atyával együtt), eljött ebbe a világba, hogy helyettünk szenvedjen és haljon meg, és hogy elhordozza a gyötrelmes fájdalmat és bűneink büntetését; hogy ezáltal bocsánatot nyerjünk és kegyelmet kapjunk.

Szörnyű dolog Isten ellen lázadni! Gondolj bele, hogy ez mindannyiunkra, rád és rám egyaránt vonatkozik. Az én és a te életed szörnyű lázadás az Úr ellen! Nincs értelme az ingatag alapokon nyugvó, látszólagos jóhírűnkre hivatkozni, mint ahogyan néhányan tesszük. Mindannyian vétkeztünk és korántsem felelünk meg az Isten által állított mérceinek. Mindannyian rengeteg bűnt követtünk el.

A bűn nem pusztán cselekedeteinket, hanem az *állapotunkat* is jelenti. Azért vétkezünk, mert természetünkön fogva reménytelen bűnösök, lázadók, lelkiileg és erkölcsileg *bukott teremtmények*, romlottak, büszkék, én-központúak, végtelenül álnokok, gonoszok és érzéki-ek vagyunk. Elloptuk a saját életünket, az éveinket, az ajándékainkat és a képességeinket, és a magunk számára ragadtuk meg ezeket. Felőlünk Isten akár halott is lehetne.

Mire figyelmeztet a szenvedés?

Mit jeleznek tehát a háborúk, tragédiák és betegségek? Azt, hogy Istentől távol kerültünk, és nem lesz az életünkön az Ő áldása. Jelzik, hogy magunkra vagyunk hagyatva és hogy Neki meg kell minket büntetnie a bűneinkért.

És ha Istennek már most sincs köze hozzánk, vajon mi lesz az életünk végén? Mit fog tenni akkor, mikor meghalunk és átmegyünk az örökkévalóságba? Ha nem fordulunk Hozzá bűnbánattal, örökre száműznie kell majd minket az Ő jelenlétéből, és el kell hordoznunk a szenvedést, melyet ránk szabott.

De egyelőre Isten csodálatos módon kegyelmes hozzánk. Még mindig kész arra, hogy megkegyelmezzon és megbocsásson mindenkinek, aki Hozzá fordul. Ő egy szerető Isten. De másfelől a háborúk és szenvedések arra figyelmeztetnek minket, hogy Ő nem tudja elviselni a bűnt, illetve, hogy meg kell és meg is fogja büntetni a lázadást. Forduljunk tehát Hozzá, amíg van idő, és fedezzük fel az Ő kegyelmét és kegyelmének átforgató erejét!

Dr. Peter Masters

A bűnt

„Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint; bűntöléssel is sírással is, keserűséggel is.” (Jóel 2,12)

Sajnos a keresztyének nagyon sokszor félnek a bűntől. Úgy hiszik, hogy a bűnt miatt talán tönkre megy az egészségük. Mások úgy gondolják, hogy bűntölni csak a szerzetesek és aszkéták szoktak, a komoly keresztyének nem. A Szentírás mégis nagyon sokszor említi a bűnt. A Biblia 77-szer beszél a bűntől és 75-ször a keresztségről. Ez alapján elmondhatjuk, hogy a bűnt nagyon fontos része a keresztyén életnek.

1) Mi a bűnt?

Bűnt az, amikor egy keresztyén ember valamilyen megszokott tevékenységeről lemond egy lelki tevékenységről (szolgálat, imádság, iget tanulmányozás, irgalmasság) érdekében. A bűnt nem mindig jelent ételről való lemondást. Le lehet mondani lelki tevékenység érdekében a médiáról, a telefonálásról, beszédéről, alvásról. A Biblia általában véve a bűnt alatt az ételtől való tartózkodást érti.

2) Milyen fajtái vannak a bűntnek?

(a) Közönséges bűnt. Ez a bűntnek egy olyan fajtája, amikor az ember mindennemű ételtől tartózkodik, csak a víztől nem. Ilyen volt például Jézus Krisztus bűntje. „És mikor 40 nap és 40 éjjel bűntölt vala, végre megéhezék.” (Mt 4,2) Az Ige egy szót sem szól arról, hogy Jézus megszomjazott volna. A Lk 4,2 azt mondja, hogy Jézus nem evett semmit azokban a napokban, de azt nem modja az Ige, hogy ne ivott volna semmit. A legtöbb keresztyén ember ezt a fajta bűntöt gyakorolja. Nem esznek semmit, de vizet, gyümölcslevet isznak.

(b) Részleges bűnt. Ez egy olyan bűnt, amikor a keresztyén emberek korlátozzák étrendjüket, de nem mondanak le minden ételről. Két bibliai példát is találunk a részleges bűntre. Az egyik példa Dánielnek és négy társának esete. Dániel és négy társa babiloni fogságra jut, akárcsak a többi zsidó. A király palotájába kerülnek, de nem akarják azt az étrendet követni, amit a királyi udvar emberei követnek. Bűntölnek, de nem

vonnak meg maguktól minden ételt, hanem zöldségeket esznek. (Dán 4,12) A másik példa Keresztelő János esete. Keresztelő János a pusztában élt, és Krisztus útkészítője volt. Ő is részleges bűntöt gyakorolt, nem mondott le minden ételről, hanem erdei mézet és sáskát evett. (Mt 3,4) Sok keresztyén ember gyakorolja ezt a bűntöt, amikor bizonyos időszakokra lemond az átlagos étrendjéről, más ételt eszik és igyekszik lelki tevékenységekre fordítani idejét.

(c) A bűnt harmadik fajtája az abszolút bűnt. A bűntöltő személy tartózkodik a bűntölés ideje alatt mindenféle ételtől és italtól (még a víztől is). Erre is látnunk példát Isten Igéjében. Ezsdrás életében is találkozhatunk ezzel a fajta bűnttel. Ezsdrás korában Izrael népe vétkezett az Úr ellen, összeházasodtak a pogányokkal. Ezsdrást nagyon elszomorította a nép bűne, ezért bűntölt érettek. „Kenyeret nem evett és vizet nem ivott, mert gyászol vala a rabságból hazajötték vétke miatt.” (Ezsd 10,6) A másik személy akinek életében találkozunk az abszolút bűnttel, az Eszter. Eszter királyné idejében Hámán, a perzsa király egyik tisztviselője megpróbálta kiirtani a zsidókat, mivel egy zsidó ember Márdokeus nem hajtott fejet előtte. Amikor Eszter királyné tudomására jutott a dolog, arra kérte a zsidókat, hogy bűntöljenek és imádkozzanak érte, hogy Isten használja fel őt Hámán tervének megakadályozására. „Menj el és gyűjts össze minden zsidót, a ki Susánban találtatik, és bűntöljetek érettem és ne egyetek és ne igyatok három nap és három éjjel, és én is és leányaim is így bűntölünk, és eképpen megyek be a királyhoz...” (Esz 4,16)

(d) A bűnt negyedik fajtája a nemzeti bűnt. Ez egy olyan bűnt, amikor egy egész nép bűntöl Isten előtt. A 2Krn 20,3-ban Jósáfát király egy támadás hírére reagálva nemzeti bűntre hívja fel a zsidók figyelmét: „Megfélemlék azért Jósáfát, és az Urat kezdé keresni és hirdete az egész Júda országában bűntöt.” Ninive városában is nemzeti bűntöt hirdettek, Jónás próféta igehirdetésének

hatására. (Jón 3,5-8) Az Amerikai Egyesült Államok fennállásának kezdeti időszakában a kongresszus három nemzeti böjtöt is elrendelt. John Adams és James Madison elnökök böjtölésre hívtak fel minden amerikaiat. Ábrahám Lincoln is ezt tette három alkalommal az amerikai polgárháború idején.

3) Miért kell böjtölni?

Először is azért, mert Isten elvárja tőlünk, hogy böjtöljünk. A Mt 6,16-17-ben Jézus konkrét utasításokat ad a böjttel kapcsolatban: „Mikor pedig böjtöltök, ne legyen komor a nézéstek, mint a képmutatóké, a kik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek, hogy ők böjtölnek. Bizony mondok néktek, elvették jutalmukat. Te pedig mikor böjtölsz, kend meg a te fejedet, és a te orcádat mosd meg...” Vajon adna-e Jézus utasításokat a böjtölés hogyanjára, ha nem várná el tőlünk, hogy mi böjtöljünk. Érdekes, hogy Jézus hasonló szavakat használ az imádságra is: „És mikor imádkozol, ne légy olyan, mint a képmutatók, a kik a gyülekezetekben és az utcák szegyelein fennállva szeretnek imádkozni, hogy lássák őket az emberek. Bizony mondom néktek: elvették jutalmukat. Te pedig a mikor imádkozol, menj be a te belső szobádba, és ajtódat bezárva, imádkozzál a te Atyádhoz, a ki titkon van; és a te Atyád, a ki titkon néz, megfizet néked nyilván.” (Mt 6,5-7) Miért teszi ezt Jézus? Mert a böjt legalább annyira fontos, mint az imádság. Már az első keresztyén közösségekben is böjtöltek. Az antiochiai gyülekezetben böjtöltek, hogy Isten mutassa meg kit hív el az Ő szolgálatára. (ApCsel 13,2) Az ApCsel 14,23-ban pedig azt olvassuk: „Miután pedig választottak nekik gyülekezeteként véneket, imádkozva böjtölésekkel egybe ajánlák őket az Úrnak, kibehittek vala.” Ezek alapján azt kell mondanunk, hogy a keresztyén ember lelki életében ott kell legyen a böjt is, ha engedelmese akar lenni Urának.

4) Milyen céllal kell böjtölnünk?

Az igazi böjt – amint már említettem –, nem csupán az ételtől való megtartoztatást jelenti. Többről van szó! Lelki céllal kell böjtölnünk! Az alábbiakban megvizsgálunk néhány olyan lelki célt, amiért lehet böjtölni.

(a) Böjtölni lehet imádságunk megerősítéséért.

A böjtölés élesebbé, erősebbé teszi imáinkat. Ezért az Úr emberei böjtöltek, ha valami fontos dolgot terjesztettek Isten elé. Mielőtt Ezsdrás és a babiloni zsidó foglyok hazatértek volna Jeruzsálembe, Ezsdrás böjtöt rendelt el, hogy buzgóbban imádkozhassanak az Úrhoz, hogy adjon nekik biztonságos hazautazást. „És böjtölénk és a mi Istenünkhöz könyörgénk annakokáért, és meghallgatott minket.” (Ezsd 8,23)

(b) Böjtölni lehet azért, hogy Isten mutassa meg vezetését életünk egy adott helyzetében.

A hívő emberrel is előfordulhat az, hogy nem tudja mit is cselekedjen életének bizonyos szakaszaiban. Ilyenkor akár böjtöléssel is keresheti Isten vezetését. A Bírák 20-ban arról olvasunk, hogy Izrael fiai harcra gyűltek össze Benjámintörzse ellen, mert azok vétkeztek Isten ellen. Habár Izrael többi törzse 15-szörös túlerőben voltak, mégis Istenhez fordultak. Ennek ellenére csatát vesztek másnap, sőt az azt követő napon is. Ekkor a zsidók könnyek

Jézus a pusztában böjtölt

között az Úrhoz fordultak, mert már nem tudták mitévők legyenek. Böjtöltek. „Böjtöltek azon a napon egész estig.” (Bír 20,26) „Kivonuljak-e még egyszer harcolni a testvérem, Benjámintörzse ellen, vagy abbahagyjam?” – kérdeztek. Ekkor az Úr egyértelművé tette akaratát. „Vonuljatok föl, mert holnap a kezetekbe adom!” (Bír 20,28) Ezekben

az igékben is arról van szó, hogy Isten az Ő akaratát böjtölés után mutatta meg népének. Az ApCsel 14,23 szerint Pál és Barnabás imádkozva és böjtölve kereste Isten vezetését, mielőtt előljárókat választottak volna az általuk alapított gyülekezet élére.

(c) Böjtölhetünk azért is, hogy ezáltal kifejezzük bűnbánatunkat.

Az 1Sám 7,6-ban azt olvassuk: „Böjtöltek azon a napon és ezt mondták: Vétkezünk az Úr ellen!” A Jóel 2,12-ben Isten kifejezetten megparancsolja, hogy böjtöléssel fejezzük ki bűnbánatunkat és hozzá való megtérésünket: „Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint; böjtöléssel is, sírással is, kesergéssel is.” A valaha feljegyzett egyik legnagyobb ébredést a Jón 3,5-8-ban olvashatjuk. Ninive városa az Úrhoz tér bűneiből. Itt is azt láthatjuk, hogy a megtérő emberek böjttel fejezik ki bűnbánatukat. De az is igaz, hogy a böjt megtérés nélkül hiábavaló és helytelen. *Thomas Boston* szerint hiábavaló a böjtölésünk, ha a bűn iránti szeretetünk nem lesz gyűlöletté, a bűn kedvelése nem lesz utálat, és a bűn iránti vágy helyett nem lesz bennünk a szabadulás vágya.

(d) Böjtölhetünk azért is, hogy ezzel másoknak szolgáljunk.

A böjt nem önmagunk felé való fordulást jelent, hanem Isten felé való fordulást. Sőt a böjt ideje alatt akár segíthetünk is olyan testvéreinknek, felebarátainknak, akik nehéz körülmények között élnek, vagy betegek. Az Ézs 58,6-7-ben azt olvassuk: „Hát nem ezé a böjt, amit én kedvelek: hogy megnyisd a gonoszságnak bilincseit az ígának köteleit megoldjad, és szabadon bocsásd az elnyomottat, és hogy minden ígát széttépjete? Nem az-é, hogy az éhezőnek megszeged kenyeredet, és a szegény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz, felruházzad, és tested előtt el rejtse magad.” A zsidók böjtöltek Istennek, de az Úr nem fogadta el böjtjüket. Miért? Mert irgalmatlanok voltak felebarátaikkal, és nem segítettek azoknak az embereknek, akik szükségben voltak. Isten azt parancsolja nekünk is, amit a zsidóknak: legyünk irgalmasok másokhoz, és szolgáljunk nekik amikor böjtölünk, mert ez kedves az Úrnak.

AZ ISTEN LÉLEK; ÉS AKIK ŐT IMÁDJÁK, SZÜKSÉGES, HOGY LÉLEKBEN ÉS IGAZSÁGBAN IMÁDJÁK. (JN 4, 24)

AZ IGAZ ISTEN HELYES TISZTELETE (3.)

Tovább folytatva sorozatunkat, ezúttal az istentisztelettel kapcsolatos második buktatóval foglalkozunk. Miután tisztáztuk, hogy egyedül az igaz Istent lehet (és érdemes) tisztelni, vizsgáljuk meg röviden, hogy:

II.) Kik tisztelhetik Istent?

Ez a buktató egy szintén igen egyszerű és időszerű, de mégis teljesen figyelmen kívül hagyott aspektusa az istentisztelet kérdéskörének. Mindenki nagy ívben elkerüli ezt a kényes témát. Nos az, hogy az átlag vagy nominális „keresztyéneket” ez nem foglalkoztatja, az valahol érthető is, de hogy a hitvalló lelkészek is elkerülik ezt a kérdést - az egyszerűen döbbenetes. Szomorú látni, hogy az emberek (beleértve a keresztyén vezetőket is) egyszerűen nem vizsgálják meg a Szentírás idevágó tanításait, és nem gondolkodnak el annak következményein. Holott olyan nyilvánvaló lenne az ige verdiktuma.

Isten tisztelete a közfelfogásban

Sajnos egyesek azt gondolják, hogy Isten bárki számára hozzáférhető, illetve bármilyen módon hozzáférhető. Nincsenek korlátozások sem az istentiszteletben, sem az üdvösségben. Az emberi hagyomány szerinti gondolkodás ezért így hangzik: *ami egynek szabad, mindenkinek szabad.* Isten mindenkivel szemben egyformán kell, hogy eljárjon. Amit egynek lehetővé tesz, mindenkinek lehetővé kell, hogy tegyen. Bárki, bármikor tisztelheti Őt. Nos, ez lehet, hogy befér az *Emberi Jogok Egyetemes Chartájának* szemléletébe, de nem Isten igéjének a szemléletébe. Istennek jogában áll rendelkezni afelől, hogy kit fogad magához, kinek a tiszteletét fogadja el. Hiszen az istentisztelet végső soron Őérette van. Ezért Ő korlátozhatja, megszübhathja azt, hogy mit fogad el.

Érdekes, hogy az emberek szigorúbbak Istennel szemben, mint a világi

előjárókkal. Például amikor az angol királyné egy ízben Budapesten járt, egyik ismerősünknek megadott, hogy találkozzon vele, hódolatát leróhassa előtte, illetve némi ajándékot adjon át. De csak egyedül ő kapott erre lehetőséget! S még ezután is egy komornyik elmondta neki az udvari etikettet. Nem lehetett akárhogy bemenni a királynő elé. Mi pedig, akik kinn maradtunk, tudomásul vettük, hogy nem mindenkinek adatik meg az, hogy az angol királynő elé járuljon. „Őfelsége” igen foglalt – mondták. Hiába szerettük volna őt hódolatunkról biztosítani, egyszerűen nem jutottunk be hozzá. Ehhez képest a világi ember elvárna, hogy ajtóstól berontva Isten elé, ezt kedvesen fogadja az Úr. Sőt, ezek az emberek összevonják szemöldöküket amikor azt hallják, hogy nem mindenki alkalmas Isten tiszteletére.

Mit mond erről a Szentírás?

Márpedig a Biblia egyértelműen beszél bizonyos korlátozásokról. Ez igaz az üdvösségre nézve is, de az istentiszteletre nézve is. Nem mindenki fog üdvözülni. Maga Jézus mondja, hogy nem mindenki megy be az Isten országába. (Mt 7,13-23) Nos, miből gondoljuk, hogy az istentisztelet vonatkozásában

ez nem áll? Mi az oka annak, hogy Istennek korlátozásokat, mondhatnánk egyfajta „vízumkényszert” kellett bevezetnie e tekintetben? Az ember bűnös állapota és bűnei, melyek Isten ellen törnek! Isten szent, és bűnösökként nem állhatunk meg előtte. Nem tisztelhetjük, és nem dicsérhetjük Őt. Mert ahogyan Jób mondaná: „Ki adhat tisztát a tisztátalanból? Senki.” (Jób 14,4) Egész életünk nyílt lázadás Ellene és kijelentett akarata ellen.

Egy lázadásban levő nép pedig nem tisztelheti királyát. Előbb „le kell tennie a fegyvert” és meg kell térnie. Nem lehet hétközben istentelen életet élni (azaz Őt káromolni és ellene lázadni), majd vasárnap délelőtt úgymond Istent tisztelni. *Richard Baxter* találóan jegyezte meg: „Azt gondoljátok, hogy Istennek szolgáltok azáltal, hogy eljártok a templomba. De ha *ellenálltok az igének és nem tértek meg*, hogyan lehetne elégedett Isten egy ilyen szolgálattal?”

Vajon nem ezt a kérdést feszegeti-e a zsolttáró Dávid is? „Uram, kicsoda tartózkodhatik sátorodban, kicsoda lakozhatik szent hegyeden? Aki tökéletességben jár, igazságot cselekszik, és igazat szól az ő szívében.” (Zsolt 15,1-2) Talán itt már kezd érthetővé válni, hogy nem mindenki állhat meg Isten előtt. Vannak tehát korlátozások. Az ige egyértelmű: „Az istentelenek áldozatja gyűlölséges az Úrnak; az igazak könyörgése pedig kedves néki.” (Péld 15,8)

Ó- és újszövetségi korlátozások

Az ószövetségi gyakorlatban a „pogányok” (azaz nem-zsidók) nem vehettek részt az istentiszteletben, az áldozatok bemutatásában. Ehhez prozelítanak¹ kellett először válnia valakinek. Valahányszor a zsidók visszatértek Isten rendeléseire, kitisztították maguk közül azokat, akik nem voltak alkalmasok Jehova tiszteletére. Egy példa erre: „És lón, hogy mikor hallották e törvényt, kirekesztének Izrael közül minden elegy-belegy népet.” (Neh 13,3)

¹ olyan pogány, aki áttért a judaizmusra

A jeruzsálemi templom

Később a jeruzsálemi templomban is volt egy külön udvar a pogányok számára. Oda ugyan bemehettek, de áldozatokat nem mutathattak be. Ennél beljebb viszont nem juthattak. Sőt, az egyik falon latinul és görögül is egy felírat volt olvasható, amely halálbüntetés kilátásba helyezése mellett tiltotta a templom belsőbb részei felé való továbbhaladást.²

Még a zsidó népnek sem volt könnyű dolga, ami az istentiszteletüket illette. Érettük a főpapnak kellett évente egyszer közbenjárnia. Mindebből tehát két dolog szűrhető le: (1) az ember alkalmatlan az Isten tiszteletére, vannak tehát korlátozó rendelkezések (2) szükség van egy közbenjáróra.

Az újszövetségben tovább élt ez a két alapelv. Az újszövetségi gyülekezetekhez eleve csak azok tartozhattak, akik megtértek és bizonyosságot tettek Krisztusba vetett hitükről. Így az istentiszteleteken is ők vehettek részt. (ApCsel 2,42; ApCsel 2,44; ApCsel 2,46-47; Ef 1,1 stb.) Az esetleges betévedők előtt pedig nyilvánvalóvá lett téve, hogy jelen állapotukban minden cselekedetük (így „istentiszteletük” is) utálatos az Úr előtt, ezért nem alkalmasak Isten tiszteletére.

Azok, akik nem jártak hitben, még az apostoli időkben sem próbáltak könnyelműen a gyülekezetekhez csatlakozni vagy az istentiszteleteken részt venni: „egyebek közül pedig senki sem mert közéjük elegyedni.” (ApCsel 5,13) Van arra ugyan utalás, hogy esetleg kívülálló is betévedhetek az istentiszteletre (lásd 1Kor 14,23), de ezeket idegeneknek vagy hitetleneknek nevezi az ige. Alapvetően tehát a hívők osz-

tályrésze volt az istentiszteleteken való részvétel. Mert csupán nekik volt közbenjárójuk!

Ezért mondta *Spurgeon* is: „Becsüljük meg Isten élő gyülekezetét, amely e világban megmarad az Ige és az apostoli tudomány mellett. Keressük, legyünk ott közösségben és harcoljunk Istenért és az Ő igazságáért.” Hiszen egyedül itt valósul meg az igaz istentisztelet!

Az evangéliumi vezetők felelőssége

Az emberekkel meg kell tehát értetni, hogy bárki nem járulhat Isten elé. Erre pedig az igehirdetők, a lelkészek, az evangélium szolgálói hivatottak. Amennyiben ezt nem teszik, meghamisítják az evangéliumot és nem is artikulálják jól a Biblia istentisztelettel kapcsolatos tanításait. Azokkal, akiknek egyelőre a Sátán az atyjuk (Jn 8,44) hitetik el, hogy ők az Atya gyermekei, akiknek istentisztelete kedves illat az Úr előtt. Sajnos néha hitetlen emberek tömegével hitetik azt el, hogy ők most Istent tisztelik. Ezt lehet ugyan egyfajta szertartásoskodásnak nevezni, de semmiképpen sem istentiszteletnek.

Ezeknek a vezetőknek legalább annyit el kellene mondaniuk a hallgatóságnak: „Nézzétek atyámfiai, jelen állapotokban nem tisztelhetitek Istent. Őt nem lehet azzal az aprópénzzel kifizetni, amit a perselybe dobtok. Meg kell térnetek, szükségetek van Krisztusra, mint közbenjáróra!” Nem lenne ez olyan új dolog. Sokan megtették. Ámos proféta bátran lerántotta a leplet a kortársak „istentiszteletéről”. Figyeljünk, korántsem hízelgő szavaira (melyekben Isten minősítése is):

*Gyűlölöm, megvetem a ti ünnepeiteket, és nem gyönyörködöm a ti összejöveteleitekben. Még ha égőáldozatokkal áldoztok is nékem, sőt ételáldozataitokat sem kedvelem; kövér hálaáldozataitokra rá se tekintek.*³

Jézus is előhozta ezt, hiszen Ő sem nézhetette szó nélkül a zsidók képmutató „istentiszteletet”. Vajon nem hatványozottan igaz ma az, amit egykor Ő is mondott Ézsaiás prófétát idézve: „ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem.” (Mt 15,8) Ha pedig a szív távol van, milyen lehet az istentisztelet? Vajon mennyire van közel azoknak a szíve Istenhez, akik vasárnaponként elébe járulnak? Képmutató módon, az igaz Istent nem ismerve, akarnak ma is sokan „istentiszteletet” bemutatni.

Akkor kik tisztelhetik végül Istent?

Azok, akik Istenhez tértek, azaz megtértek. Azok, akiknek van Közbenjárójuk és ez nem más, mint az Úr Jézus Krisztus. Azok, akik Isten megváltott népéhez tartoznak és szívükből jön mindaz, amit tesznek. „Az őt félőkben gyönyörködik az Úr, akik kegyelmében reménykednek.” (Zsolt 147,11) Azok, akik szívből hálát tudnak adni azért, amit Isten az ő Fiában, Krisztusban tett értük. Azok, akik megismerték Krisztus által az Atyát. Akik tudják, hogy mindenük Krisztusban van: bűneik bocsánata, az Istennel való megbékülésük, örök életük, istentiszteletük elfogadása stb.

Azok, akik ismerik azt, akit tisztelnek. (Jn 4,22) Jézus világossá tette,

² Az egyik ószövetségi szaktekintély, Alfred Edersheim szerint, Pált is emiatt kívánta a tömeg megölni. Azt gondolták, hogy a „pogány” Trófimust a templom belső udvarára vitte be. (ApCsel 21,27-31)

³ Ámos 5,21-22

Csak a hívők közössége tisztelheti Istent...

hogy Istent „szükséges, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,24) Fontos ez a szükséges szócska! Azt jelenti, hogy nem lehet másként. De ezt az imádatot, ezt az istentiszteletet, csak a megtért ember tudja bemutatni. Csak ő tudja lelkiképpen, tiszta szívből és Isten igazsága szerinti elfogadható módon tisztelni az Atyát. Neki van Közbenjárója! Általa mehet a keresztyén az Atyához az istentiszteletben is! (Jn 14,6)

A biblikus istentisztelet jellege

Ahhoz, hogy a mai visszás állapotokat még jobban érzékelnünk tudjuk, hadd mondjunk el még egy fontos dolgot a biblikus istentiszteletről. Ha egy picit is odafigyelünk az újszövetségre, meg kell látnunk, hogy az újszövetségi istentiszteletek a mai evangélikációs alkalmaktól eltérően, alapvetően tanító alkalmak voltak. Mivel csak a megtértek jártak össze istentiszteletre, ezeket kellett tovább tanítani (és nem evangélikálni!). Őket kellett átállítani a tejnek eledeléről, a keményebb eledelre! (Zsid 5,12-15) A nyilvános istentisztelet célja tehát Isten dicsőítése mellett, a szentek építése és tökéletesbítése volt. (Ef 4,12) Biblikus istentisztelet esetén az evangélikálás okafogyottá válik. Lehet, hogy ez most kissé meglepőnek tűnik, de ez a bibliai tényállás.

Az apostoli időkben tudniillik, az evangélikálás a gyülekezeten kívül történt: a folyóparton, a börtönben, a városban, utcai igehirdetések által, személyes bizonyoságtételeken keresztül, esetleg az érdeklődők lakásán. Nem olvasunk arról, hogy bárki is megtért volna az istentiszteleteken! Nem mintha nem térhetett volna meg, hiszen az igehirdetés élő volt! De oda eleve hívők jártak. (Itt csak megjegyezzük, hogy jelenleg is vannak olyan keresztyének, akik istentiszteletre csupán azokat hívják meg, akik már megtértek.)

A mai gyakorlatban oly népszerű istentiszteleti evangélikálás (vagy evangélikációs „istentisztelet”) két dologra utal. *Először* arra, hogy még a hívő lelkészek sem értették meg, hogy a nyilvános istentiszteleten a gyülekezet építése kellene, hogy folyjon. *Másodszor* arra, hogy az illető helyen nincs biblikus értelemben vett gyülekezet. Hiszen ha lenne, nem kellene őket folyamato-

san evangélikálni. A biblikus gyülekezetben lévő hívőket tanítani kellene. Valahol érthetetlen számunkra, hogy egyes „gyülekezetekben” éveken át, újból és újból, a megtérés szerepel az igehirdetések középpontjában. Tovább kellene már ezen lépni! Közben a hívők még mindig csecsemők, hiszen a tanítás hiányzik.

Mindezek után, adja magát két fontos kérdés: (1) Akkor hitetlenek nem jöhetnek be egy istentiszteletre? (2) Akkor ne evangélikáljunk?

Nos, mit válaszolunk erre?

(1) Természetesen bejöhetnek, hiszen az ígét nem zárhatjuk el senkitől! De világossá kell tenni előttük, hogy jelen állapotukban nem alkalmasok Isten tisztetére. El kell mondani, hogy szükségük van megtérésre, Krisztusra stb. A nyilvános istentisztelet alatti igehirdetésnek viszont a hívő hallgatóság-

Modern evangélikáció

hoz kell igazodnia. Nem fogunk azért hosszasan evangélikálni, mert esetleg 1-2 megtértlen is betévedhet az istentiszteletre. Ugyanakkor itt azt is el kell mondjunk, hogy minden tanító jellegű alkalmon el kell, hogy hangozzék röviden az evangélium. Pontosan azért, hogy a betévedő hitetlen hallhassa. Hogy mi is az evangélium? – merthogy sokaknak még ez is kérdés. Olvassuk el az 1Kor 15,1-4-et és megtudjuk.

(2) Persze, hogy lehet és kell is evangélikálni. A tanító jellegű istentiszteletek nem zárnak ki ritkábban előforduló, előzetesen meghirdetett evangélikáló alkalmakat. Emellett lehet evangélikálni, úgy ahogy az apostoli időkben is tették a keresztyének. Ne felejtjük el azt sem, hogy az evangélikálás minden keresztyén alapvető kötelessége. Tehát nem csak a lelkész végzi. A hét folyamán hat nap áll mindenki rendelkezésére. De lehet evangélikálni akár a bibliaórák alatt is. Továbbá, ha a hitvalló gyülekezet

evangélikáló lelkületű, meghirdethet egy rendszeres evangélikáló alkalmat. Ez több nyugati komoly református gyülekezetnél is megfigyelhető. Például a vasárnap délelőtti istentisztelet a tanító alkalom (hívőknek). A délutáni alkalom, viszont egy evangélikáló jellegű alkalom (hitetleneknek). Erre lehet aztán hívogatni a megtértlen ismerősöket, rokonokat, barátokat, új kapcsolatokat. De érdekes módon ezt az alkalmat nyugaton nem nevezik istentiszteletnek⁴.

Összefoglalva, el kell mondanunk, hogy legjobb esetben is, a mai „istentiszteletek” nagyrészt át kellene minősíteni evangélikációs alkalmakká. De ez is csak helyenként tehető meg, hiszen a tiszta evangélium alig hangzik el imitt-amott. A többi „istentisztelet” fedőnév alatt futó alkalom pedig egyszerűen távol áll az igaz istentisztelettől. Nemcsak azért, mert hitetlen emberek próbálják imádni azt, akit nem ismernek, hanem azért is, mert az alkalom jellegéből adódóan, egyszerűen nincs ott az az Istent dicsőítő tanítás, amely a szentek építését szolgálná.

Mai gyakorlat

Sajnos a mai gyakorlat a közfelfogáshoz, nem pedig az ígéhez igazodik. Népegyházi berkekben tömegesen akarják az embereket istentiszteletre „fogni”. Egyfelől elismerik, hogy 10-12% körüli az „istentiszteletek” látogatottsága. Elismerik azt is, hogy a többiek nem élnek „tudatos, aktív egyházi életet, az istentiszteleteken való rendszeres részvétel nem tartozik hozzá mindennapi létformájukhoz, legfeljebb csak alkalmanként igénylik az egyház szolgálatait.”⁵ Ezeket a 80-90%-ot kitevő távolmaradókat szeretnék aztán a templomokba bevezényelni. De minek? Ez minden lenne csak nem istentisztelet! Csak akkor lenne értelme, ha szembesítenék őket az evangéliummal és elmondanák nekik, hogy jelen állapotukban alkalmatlanok Isten tisztetére, hiszen az Ő haragja van rajtuk. Igen, így lenne értelme! De utána csak azokat kellene a gyülekezetekbe felvenni, akik megtértek. Egyébként a látogató 12%-ról is kérdéses, hogy vajon ők az igaz Istent tisztelik-e? A baj az, hogy az evangéliummal nem igazán szeretné senki szembesíteni ma ezeket az embereket. Megállapíthatjuk tehát, hogy tömeges félvezetés folyik.

⁴ Az angolban az istentisztelet: worship service. Az evangélikáló alkalom viszont: gospel service.

⁵ Szász Attila, *Mit vár a gyülekezet a református presbiterőtől?*, Erdélyi Református Naptár – 1995, kiadta az Erdélyi Ref. Egyházkerület, Kolozsvár, 1994, 79. o.

Szomorú látni, hogy illusztris hívő lelkészek hallgatólagos beleegyezésüket adják azokhoz az „istentisztelethez”, amelyek népegyházi körökben folynak. Pedig ők maguk is tudják, hogy sajnos számos esetben egyetlen hívő lélek sincs az illető „gyülekezetben”. Ezeket az embereket evangélizálni kellene (ha lehet!), nem pedig Isten tiszteletére, dicsőítésére felszólítani. Miközben tudják, hogy az érzéki ember nem is akarja és nem is tudja az igaz Istent tisztelni. Jó esetben is csak képmutatószkodik vagy kihasználja Istent és bizonyos ellenszolgáltatások reményében jár el az istentiszteleti alkalmakra. Mégis ezen közösségi alkalmak „istentisztelet” cím alatt futnak. Pedig csak azt lehet tisztelni, akit ismerünk, akit szeretünk, akiről megértettük, hogy mit tett értünk. Minden más próbálkozás bálványimádás vagy képmutatás. Ezek az emberek, „azt tisztelik, akit nem ismernek.” (Jn 4,22) Ez pedig egy értelmetlen és haszontalan „istentisztelet”.

Zárógondolat

Mégis az istentiszteleteken résztvevők nagyrésze ilyen ember. Lehet, hogy te is egy ilyen ember vagy. Lehet, hogy ezt még senki nem mondta el így neked. Hétközben a világnak élsz, hétvégén pedig Istennek kívánsz megfelelni. Barátom, ez így nem megy! Az ilyen „istentisztelet” nem lehet kedves az Úr előtt! Legjobb esetben ez egy jó képmutatás. *Szükséged* van megtérésre, *szükséged* van egy Megváltóra, *szükséged* van Közbenjáróra, *szükséged* van Krisztusra! Ne feledd, amit Jézus mondott: „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.” (Jn 15,5) Ez igaz az istentisztelet vonatkozásában is! Egyedül Általa tisztelheted Istent elfogadható módon! (folytatjuk)

Szóke Imre

Jézus az út az igaz istentisztelethez...

Mit tehetsz, ha a depresszió hatalmába kerít?

Lehet, hogy nem is tartod érdemesnek elolvasni ezt a cikket. Ha most depressziós vagy, nem érzed ennek szükségét. „Mi haszna bármit is megpróbálni?” – kérdezheted – „Semmi sem segített!”

Rendben. Mielőtt azonban letennéd, hadd mondjak valami olyat, ami remélem arra készíted, hogy később újra kézbe vedd ezt az írást, akkor is ha most mégis letennéd. *Van valódi remény számodra! A depresszió legyőzhető, nemcsak rövid hanem hosszútávon is.* Ebben a cikkben elmondom, hogyan jöhetsz ki abból, és hogy tarthatod magad távol a depressziótól. Ha végigolvasod ezt a bekezdést, rájössz, (akárcsak mások) hogy ez igenis lehetséges. Ha folytatod a cikk elolvasását, akkor megérted, hogy amit olvasol, az nem egy bonyolult dolog. Nem igényel túl sok időt a megvalósítása, és nem vezet kudarcához. Azért vannak ilyen határozott állításaim, mert az út, amelyen ez elérhető, nem az én utam, és nem is valamely más emberi lényé, hanem Istené.

Ezért van remény! Van remény, mert végre rájöttél, hogy semmi más nem működik. Egyetérték. Eddig nem gondoltál Isten útjára, csak emberi megoldásokat kerestél. Nem gondold, hogy itt az ideje, hogy komolyan vedd azt, amit Ő akar mondani neked?

„Mi ebben a trükk?” – kérdezheted. Ha a trükk alatt azt érted, hogy melyek a feltételei a depresszióból való kilábalásnak, akkor hadd mondjam el neked, hogy ez három dolgot jelent:

1) Személyesen ismerned kell az Urat ahhoz, hogy elvárhasd, segítsen rajtad!

2) Ne az legyen az elsődleges célod, hogy mérsékelj depressziódat, hanem inkább Istennek akarj kedves lenni az által, hogy azt teszed, amit Ő mond!

3) Tedd pontosan azt, amit Isten mond, függetlenül attól, hogy érzed magad!

Ezek a feltételek. A depresszió legyőzhető Isten utasításai által, és az által az erő által, amit Isten Lelke ad azoknak, akik ismerik Őt, és követik szavát.

„Rendben” – válaszolsz némi fenntartással és óvatossággal – „Beszélj er-

ről a dologról. Érdekel ez a dolog, de nem fűzök túl nagy reményeket ahhoz, amit mondasz. Meghallgatom, de nem engedem reményeimet túl magasan szárnyalni, hogy majd ismét lezuhanjanak, mint két héttel ezelőtt. Túl fájdalmas az ilyen csalódás. Kezdjük tehát azokkal a trükkökkel, vagy ahogy te nevezted feltételekkel, amelyekről már beszéltél. Mit értesz az alatt, hogy ismernem kell Istent? Ezt nem egészen értem.”

Örülök neki, hogy már az elején felvetted ezt a kérdést, mert ez egy alapvető dolog. Minden ettől függ. Soha nem használhatod úgy Istent, mint egy gépet, hogy azt hozza létre, amit szeretnél. A Biblia szavát sem használhatod úgy, mint valami eszközt vagy mágikus erőt, amely céljaidat megvalósítja. Isten kijelent alapelveket vagy módszereket az Ő Igéjében, amelyek megváltoztatják életünket, de azok nem működnek automatikusan, az Ő áldása nélkül. Ez azt jelenti, hogy rendelkezned kell Isten áldásával már kezdettől fogva, és beszélő viszonyban kell lenned ezzel az Istennel.

„Attól tartok, hogy még mindig nem értem.”

Rendben. Akkor el fogom magyarázni. Én és te, akárcsak minden más emberi lény (kivéve Jézus Krisztust) bűnösök születtünk erre a világra. Szüleink bűnösök voltak, ezért csak bűnös gyermekük születhetett. A te gyermekeid is bűnösök. A Biblia azt tanítja, hogy: „Mert mindnyájan vétkeztek és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül...” (Róm 3,23) Láthatod, hogy minden erről tesz bizonyosságot körülöttem. Még soha nem találkoztál egyetlen tökéletes emberrel sem. Pontosan itt van a probléma. Isten egy szent Isten. Ónála tökéletes igazságosság van. Mivel mi bűnösök vagyunk, méltatlanokká váltunk arra, hogy közelségét tapasztaljuk. Elidegenedtünk Tőle, és ellenségei lettünk azáltal, hogy megtagadtuk az Ő parancsolatai iránt való engedelmisséget. Isten azt mondta, hogy „ne hazudj!”, de mi mindnyájan hazudunk, vagy hogy „ne lopj!”, de senki sincs közöttünk, aki ne lopott volna, kezdve attól, hogy gyermekként süteményt loptunk édes-

anyánk süteményes dobozából. Az engedetlenség azt is jelenti, hogy veszélyben vagyunk, mivel Isten nem csak szent, hanem igaz is. Igaz bírója minden teremtményének. Isten igazságos döntése az, hogy bűneink büntetését el kell szenvednünk. De ugyanakkor Isten kegyelmes is. Krisztusban gondoskodott a bűnök bocsánatáról. Ha bűneidre nem nyertél bocsánatot, akkor Krisztushoz kell jönnöd, mert különben semmi köződ nem lehet Istenhez, és nem ismerheted meg Őt!

„De hogyan ismerheti meg valaki Istent?” – kérdezheted.

Az Ő Fiába, Jézus Krisztusba vetted hit által. Ezalatt pedig ezt értem: mivel mi nem tudtuk volna megszabadítani magunkat bűneinktől, Isten az ő kegyelméből, elküldte Fiát, hogy helyettünk, bűnösök helyett, meghaljon. Ő magára vállalta azt a büntetést, amit mi érdemeltünk bűneinkért. A halált. Amikor valaki elismeri, hogy veszélyben van bűnei miatt Isten előtt, és igazán bánkodik lázadó élete miatt, és Jézus kereszthalála által élni akar, akkor életét Isten kezébe teszi, és azt mondja: „Istenem bár megérdemelném igazságos ítéleted, Jézus érdeméért könyörülj meg rajtam.” Isten az ilyen embernek megbocsát, vétkeit eltörli, felmenti az ítélet alól és barátként tekint rá. Isten ezentúl már nem csupán ítélő bírója, hanem szerető mennyei Atyja is. Akik így ismerik Istent, azoknak Isten ígéreteket ad, amelyeket Ő a Bibliában jelent ki. De ezek az ígérek nem tartoznak senki másra. Ezekről a dolgokról még többet is megtudhatsz, ha elolvassod a következő igeverseket: Ef 2,8-9; Jn 3,16; Róm 4,4-5. Ha még ezután sem világos, mit jelent ismerni Istent, beszélj azzal a személlyel, aki átadta neked ezt az újságot, vagy érdeklődj a megadott címen!

De tegyük fel, hogy Krisztusba vetted hitedet, és úgy ismered Istent, mint személyes Megváltódat és Uradat, és ennek ellenére még mindig gyötör a depresszió. Emlékezz, azt mondtam, hogy a depresszió feletti győzelem feltétele, hogy ismerd Istent. Persze azt nem mondtam, hogy ha ismered az Urat, akkor automatikusan meg is oldódott ez a problémád.

A depresszió egy elerőtelenítő probléma, amely széles körben elterjedt úgy a keresztyének, mint a nem keresztyének között. De mégsem olyan nehezen megoldható a kezelése, mint amilyen-

nek az először látszik. Amit már az elején meg kell tanulnod, az, hogy a *depresszió az önfegyelem és az önkontroll elhanyagolásának eredménye*. Isten Szentlelke egyfajta fegyelmet munkál azokban, akik hűségesen engedelmeskednek az Ő Igéjének. Kedvesek akarnak lenni Istennek azáltal, hogy azt teszik, amit Isten mond, ahelyett, hogy azt tennék, amit éreznek (Gal 5,23). Ez a dolgok lényege.

„Nem igazán értem, amit mondasz. Ha szeretnéd, hogy elfogadjam azt, amit mondasz, kérlek, magyarázd el kicsit világosabban.”

Természetesen. Csak általánosítottam, mielőtt rátérnék a konkrétumokra. Azt szeretném, ha tisztában lennél az alapokkal, mielőtt tovább mennél. Nos, akkor konkretizáljuk a dolgokat. Azok az emberek (például lelkészek, háziasszonyok), akik tervet készítenek, és ez alapján dolgoznak, különösen se-

bezhetők a depressziótól. Azok az emberek, akinek munkájuk megszokott, megszervezett (pl. reggel nyolctól délután ötig dolgoznak egy munkahelyen), ritkábban szenvednek a depressziótól. Ez azért van, mert munkájuk nem függ az önkontrolltól és az önfegyelemtől. Mások fegyelmezik és kontrollálják őket és teljesítményüket. Következésképpen, ritkán maradnak el munkájukkal.

Másfelől, ahhoz, hogy valaki megtanulja fegyelmezni és kontrollálni magát egy olyan korban, amely kevés figyelmet szentel a fegyelemnek, sok esetben elég egy csalódás, egy negatív tapasztalat, és máris beleeshet a csüggedésbe, a depresszióba. Ez pedig azzal kísérti őt, hogy foglalkozzon kudarcával és felejtse el kötelességeit. Napi programja összeomlik, megszokott munkájával le-

marad, amely így elkezd felgyűlni, és így elindul azon az úton, amely egyenesen vezet őt a depresszióba. Ehhez még hozzájön egy betegség, elégedetlenség vagy bűntudat egy meg nem vallott bűn miatt, amihez nem Isten szerinti módon viszonyul, és máris csak érzelmeit követi, és egyre mélyebbre süllyed a depresszió örvényében.

Isten úgy tervezett meg bennünket, hogy amikor elmulasztjuk kötelezettségeink gyakorolását, lelkiismeretünk rossz érzéseket vált ki bennünk. Ha ezekre nem figyelünk oda már az elején, mindez végül depressziót eredményez. Dávid úgy nézett a depresszióra, mint Isten kegyelmes figyelmeztető jelére, amely bűnbánatra és viselkedésének megváltoztatására ösztökélte őt. Amikor bűnbe esett ezt mondta: „... éjjel-nappal rám nehezedék kezéd...” (Zsolt 32,4) A vétek a depresszió alapja. Ez pedig abból ered, hogy nem kezeltük a problémát Isten szerint. Ha nem figyelünk erre a veszélyre, vagy megpróbáljuk elhallgattatni ezt antidepresszánsokkal vagy netán sokterápiával, csak növeljük hanyagságunkat, még összetettebbé tesszük vétünköt, és növeljük a rossz érzéseket, amelyek ebből származnak. Az eredmény: ideig tartó eredmények ellenére is, depresszióink súlyosbodni fog.

Vedd komolyan Pál apostol szavait: „Mindenuzt nyomorgattatunk, de meg nem szorítottunk; kétségkedünk, de nem esünk kétségbe...” (2Kor 4,8)! Sokszor előfordult, hogy Pál apostol erős ellentétbe és nehézségekbe ütközött. Voltak olyan körülmények is életében, amikor egy ideig nem tudta mit cselekedjen ezután. Mindenuzt nyomorgatták, de mégsem szorították össze. Nem lett depressziós. Ezekben az embert próbáló időkben Isten elég erőt adott számára ahhoz, hogy minden nehézséget kezelni tudjon, kétségbeesés nélkül. Voltak kudarcai, de mégsem engedte, hogy ezek a kudarok visszatartsák azoktól a dolgoktól, amiket tennie kellett. Nem esett kétségbe, és nem adott fel olyan feladatokat, amelyekről tudta, hogy az Úr azt akarja, hogy folytassa azokat. Volt mélyen is, de nem adta fel. A depressziós ember olyan valaki, aki mikor lelkileg mélyen van, feladja.

Életbevágóan fontos megértenünk, hogy lényeges különbség van a tanácsatlanság, elégedetlenség, lehangoltság, fizikai gyengeség vagy bűntudat, és a depresszió között. Mindannyiunknak

(beleértve Pál apostolt is) vannak nehéz pillanatai. Mindenkinek lehet rossz kedve és elbátortalanodhat, de ez még nem depresszió. Depresszióvá ez akkor válik, amikor nem kezeljük Isten szerint rossz érzéseinket, elégedetlenségünket, bűneinket, tanácsalanságunkat, vagy fizikai gyengeségünket. Akkor leszünk depressziósak, amikor megengedjük, hogy rossz érzéseink társulva problémáinkkal visszatartsanak bennünket attól, hogy elvégezzük kötelességeinket. Amikor érzéseinket követjük ahelyett, hogy kötelességeinkre figyeljünk Isten és felebarátaink iránt, vétkessé leszünk. Így pedig nem csoda, ha még rosszabbul érezzük magunkat. Amikor a bűntudat hozzáadódik rossz érzéseinkhez, még rosszabbul érezzük magunkat, így még kevésbé leszünk képesek arra, hogy elvégezzük saját feladatainkat. Következmény: egyre mélyebbre és mélyebbre jutunk a depresszióban. Most már láthatod, mit értek az alatt, hogy a depresszió körkörös.

„Igazad van. Így csak egyre mélyebbre és mélyebbre lehet jutni.”

Mindaddig, míg érzéseidet – amelyek azt sugallják, hogy „nem tudod megtenni” – követed, egyre mélyebbre és mélyebbre zuhansz a depresszió veremébe. Egyre kevésbé teszed azt, ami a feladatod, míg végül nem teszel már mást, csak leheveredsz a kanapéra és nézed a tévét.

„Mégis, mit lehet tenni egy ilyen helyzetben? Egy dolog meghatározni egy problémát, és más dolog megoldani azt.”

Egyetértek. De mégis van megoldás, ami jól működik. Amint már az elején is elmondtam, a depresszió abból fakad, hogy egy szituációt – melyben rosszul érzed magad –, helytelenül kezelsz. Rossz érzéseid lehet, hogy saját bűneid miatt gyötörnek. Lehet, hogy azért érzed rosszul magad, mert nem olyan régen influenzád volt, és amikor visszakerültél a munkahelyre, úgy gondoltad, túl sok a munkád, és te túl gyenge vagy hozzá. Szeretnél vasalni, és azt mondd: „Oh, túl sok a ruha.” Talán halomban vannak íróasztalodon a dolgozatok, és azt mondd: „Addig nem tudom kijavítani ezt a rengeteg dolgozatot, míg nem érzem magam jobban.” Bármilyen problémáról is legyen szó, egy valami mindig biztos: ahelyett, hogy azt tennéd, amit kell, inkább nem teszel semmit. Úgy gondolsz, majd ha jobban érzed magad, elvégezed feladatodat. Ezek-

kel a lépésekkel azonban a depresszió mélységébe vezető ösvényre tértél. A kulcs tehát a depresszióból való szabaduláshoz az, hogy ne kövesd érzéseidet, ha tudod, hogy vannak kötelességeid, amit el kell végezned! Mondj ellent érzéseidnek és tedd, amit tenned kell! Amikor ezt teszed, még ha mechanikusan cselekszel is, pusztán azért, hogy kedves légy Istennek (tudod, hogy Ő ezt akarja tőled), idővel érzéseid is megváltoznak. Isten ad számodra egyfajta megelégedést és beteljesedést, és végül lelkesedést is, amely azelőtt hiányzott. Ne várj addig, amíg úgy érzed, hogy megtennéd azt a dolgot, mert lehet, hogy soha sem fogod úgy érezni, hogy el kell végezned feladataidat! Ne próbáld azonnal megváltoztatni érzéseidet, erre nem vagy képes! Tedd azt, amiről tudod, hogy tenned kell, bárhogyan is érzed magad! Érzelmek változása is bekövetkezik idő múltával. Így fordíthatod vissza a depresszió lavináját, amely egykor maga alá temetett. Nincs más út.

„Azt mondd tehát, ha azt teszem, amiről tudom, hogy Isten akarata szerint való, és egyedül az Ő kedvéért teszem meg, akkor Ő megáld és megerősít engem feladataim elvégzésében, és még érzéseim is megváltoznak?”

Igen. Azt hiszem, megértetted. Tegyük egyszerűbbé a dolgot:

1) Készíts egy teljes listát azokról a dolgokról, amelyeket elhanyagoltál, mert nem éreztél úgy, hogy meg tudnád tenni!

2) Kezdd el végrehajtani ezeket a feladatokat olyan sorrendben, ahogy ez kedves Istennek és másoknak, akik tőled függnek (hitvesed, családod, szobatársad, főnököd)!

3) Folytasd mindezt addig, míg be nem fejezed azt, amit tenned kell, függetlenül attól, hogy érzed magad! A depresszió lavinája elmúlt. Háziasszonyok, takarítsátok ki a házat, készítsétek el újra azt az ételt és így várjátok haza férjetekeket a munkából! Bármilyen legyen, amit tenned kell, tedd meg! Ne várj addig, míg jobban érzed magad. Ne tedd át feladatodat egy alkalmasabb időre! Amit most megtehetsz, tedd meg! Ne várj egy órát sem!

Most, hogy kievickéltél a rosszkedvűség szélsőségéből, gondolkozhat a jövőről. A jövőben is úgy szabadulhatsz meg a depressziótól, mint most. Azt teszed, amit Isten kér tőled. Akár úgy érzed, hogy szeretnéd ezt megtenni, akár nem. Továbbá tervezd meg idő-

det, és ragaszkodj terveidhez, bárhogyan is érzed magad. Kérj segítséget egy keresztyén lelkésztől, vagy keresztyén lelkigondozótól, ha nem tudod, hogyan készíts tervet! Ez a lelkigondozó szintén tud segíteni abban is, miként tartsd be programodat. Addig tud segíteni, ameddig ez szokássá nem válik életedben. Isten is tervet készített. Te, aki az Ő képére teremtettél, nem tehetsz semmit rend nélkül! A rend a tervezés eredménye. Ha jól tervezel, nincs idő az önsajnálatra, nincs idő arra, hogy egy kávé felett arról panaszkodj, hogy milyen rosszul mennek otthoni munkáid, és hogyan kellene menniük. Az ilyen kávézgatás inkább a házimunka befejezése után következzen, soha ne helyettesítse azt.

Most már tudod, hogyan szabadulhatsz meg a depressziótól, és mit tegyél annak érdekében, hogy távol is maradj tőle. Foglajuk ezt most össze más szavakkal:

1) Valld meg bűneidet, valld meg azt, hogy elhanyagoltad kötelességeidet, mindazokkal a bűnökkel együtt, amelyekkel eddig nem tetted meg!

2) Kezdd el megcselekedni azt – bármi legyen is –, amit Isten kíván, hogy cselekedj! Tedd úgy, ahogyan ez Istennek kedves, függetlenül attól, mit érzel!

3) Számold le biblikusan bármilyen bűnnel (vagyis bánd meg és hagyd el), ami eredetileg a rossz érzéseket okozta!

4) Kerüld az önsajnálatot, és azokat a társaságokat is, ahol önmagadat sírathatod! Tervezd meg a munkádat, kövesd a terveidet, és ne legyem meghatározó az, amit érzel!

Dr. Jay Adams

Tűzszekerek¹

Hetvenkilenc évvel ezelőtt zajlottak a párizsi olimpiai játékok. Az összes résztvevő versenyző közül, senkinek a neve nem maradt meg annyira az emberek emlékezetében, mint azé a skót fiatalemberé, aki megnyerte a 400 m-es síkfutást. Ő volt Eric Henry Liddell.

Eric Henry Liddell

Egy filmsztár?

A mostani generációnak Eric Liddell neve és hőstette a *Tűzszekerek* című Oscar-díjas film által vált ismertté. Az erkölcsi mondanivalóval rendelkező, keresztyén hangvételű film sikere – tekintettel az alacsony költségvetésre – igazán elképesztő volt.

Egészeben véve, vannak a filmben ugyan történelmi pontatlanságok, de a személyeket és az eseményeket nagyon valóságosan jeleníti meg. Eric Liddell egyszerű skótként van bemutatva, de a film végére rájövünk, hogy egy meghatározó jellemű, határozott alapelvekkel rendelkező és semmiképpen sem kemény fiatalember.

A valódi Eric Liddell

Liddell egy misszionárius család második gyermeke volt. Édesapja, James Dunlop Liddell egy evangéliumi kongregacionalista volt, akit 1898-ban a Londoni Misszionárius Társaság Mongóliába küldött ki a missziós mezőkre.

Második fia, Eric Henry már Tientsin-ben született 1902 januárjában, csupán 16 hónappal bátyja, Robert Victor után.

A fiúk néhány évig Kínában maradtak, de 1908-ban a Bleackheath-i Elt-

ham kollégiumba mentek tanulni. Innen mindketten az Edinburgh-i egyetemre mentek tovább: 1918-ban Robert, aki orvostanhallgató lett, majd 1920-ban Eric is, aki természettudományokat tanult.

Az Eltham kollégium egy keresztyén iskola volt misszionáriusok gyermekei számára. Lehetséges, hogy a fiúk már itt, az iskolai évek alatt átadták az életüket Krisztusnak, mégis Edinburgh-ben komolyabb lelki életet éltek. Amikor Eric Edinburgh-ba érkezett, Robert már bekapcsolódott az evangéliumi szolgálatokba. Ez döntő tényező volt Eric lelki életében, és mire másodéves lett, már nyíltan fel tudta vállalni keresztyénségét. Ez mindig fontosabb volt, mint a futás, de a futásnak is megvolt a helye az életében. Robert bátorította Eric-et, hisz ő is egy kiváló atléta volt, bár nem annyira tehetséges gyorsfutó, mint az öccse.

Liddell, az atléta

Liddell 1921-ben jelenik meg először az egyetemi sportversenyeken. Már akkor sem volt kétséges, hogy egy kiváló atléta érkezett Edinburghba. Az elkövetkezendő öt évben elsöprőbb sikereket aratott, mint előtte bárki.

1923-ban megnyerte a brit 100 és 200 yardos versenyt. Ez esélyessé tette őt az olimpiai 100 méteres síkfutás megnyerésére. Mégis, mikor a verseny napját vasárnapra tűzték ki, Eric kijelentette, hogy számára ez az Úr napja, és nem fog versenyezni, hiszen sohasem tette ezt korábban sem.

Eric mindvégig fenntartotta azon véleményét, hogy a vasárnap az Úr napja, ezért megszentelteleníthetetlen, hiszen a pihenés és az istentisztelet napja. Nem egy olyan nap, amelyen lényegtelen dolgok (például sportesemények) űzhetők. A sportszakértők – érthető módon – nem voltak elragadtatva ezzel. Egyesek szerint hűségesebbnek kellene lennie a házához, míg mások azt mondták, hogy „ha Rómában (vagy Párizsban) van tegye azt, amit a rómaiak tesznek.”

Ellentétben a filmbeli bemutatással, Eric nem az olimpiára való utazása során tudta azt meg, hogy a döntőt vasárnapra írták ki. A program már 1921-ben ismert volt. Bár Eric erről valószínűleg csak 1923-ban szerzett tudomást, amikor 100 méteren az esélyesek közé lépett.

1924, Párizs

Mivel a 400 méteres síkfutásban kiírt versenyek elkerülték a vasárnapokat, 1924-ben Liddell elkezdett erre, illetve a 200 méteres távra összpontosítani. Kész volt arra is, hogy 1923/24 telén feladja a rugby-t – bár a skót nemzeti válogatott tagja volt – csupán azért, hogy több időt szánhasson a hosszútávra való készülésre.

Eric Liddell egy hónappal az olimpia előtt megnyerte a brit 440 yardos versenyt. De ez még korántsem tette őt a 400 méteres versenyszám esélyesévé. Az akkor számon tartott 400 méteres világrekord 47.4 mp volt. Ezzel szemben az ő 440 yardon (amely kevéssel hosszabb a 400 méternél) elért ideje 49.6 mp volt. Minden tekintetben tehát még újoncnak számított.

A párizsi 400 méter előtt Liddell résztvett a 200 méteres versenyen is, ahol bronzérmes lett két amerikai futó mögött. Megelőzte viszont honfitársát, Harold Abrahams-ot, aki legnagyobb riválisaként csupán hatodik helyezést ért el. Néhány nappal később könnye-

A Liddell-család

¹ Az *Evangelical Times*, 1999. decemberi számából engedéllyel átvett cikk. Eredeti címe: Chariots of Fire. Fordította: Anderkó Orsolya.

dén nyerte meg a 400 méteres selejtezőt. De a döntő napján mutatta meg igazán, hogy mire is képes. 48.2 mp-cel megnyerte a középdöntőt, majd három órával később könnyedén nyerte meg a döntőt, új olimpiai rekordot állítva fel: 47.6 mp!

Isten dicsőítése

A döntő előtt a sportolók szálláshelyén, a Hotel Modern-ben, a csapat masszőre egy néhány soros levelet adott át Liddellnek, melyet csak a stadionban volt szabad elolvasnia. A levélben ez állt: 'Egy régi könyvben olvashatjuk: „Te dicsőítesz engem, és én megdicsőítelek téged.” Sok sikert!’²

A levél írója később ezt mondta: „Az öltözőben megköszönte a levelet, miközben én és McKercker, a személyes edzője lábait masszíroztuk. Nekem a bal lábát kellett dörzsölnöm és közben azon gondolkodtam, hogy milyen nagyszerű ember.” Tehát szó sem volt amerikai versenyzőről, akitől közvetlenül a verseny előtt kapott volna egy levelet, ahogy ezt a *Tűzszekerekben* láthattuk.

Mindenesetre, a későbbiekben Eric mindig úgy emlékezett vissza erre a délutáni leveles jelenetre, mint egy nagy segítségre. Az ő győzelme pedig az olimpiák történetének emlékezetes eseménye maradt.

Az Úr napja

Eric Liddell kiállása az Úr napjának megszentelése mellett, nagy hatással volt környezetére. De mi is volt Liddell álláspontja a vasárnap megtartásával kapcsolatban? Számára a dolog igen egyszerű volt: az Úr napja az Úré, és nem az emberé; ezért nem lehet a szórákózásé vagy az élvezeteké.

Álláspontját világosan kifejtette: „Sok ember szerint azok, akik megszentelik a vasárnapot régimódiak, ünneprontók. Úgy érzik, egész évben nincs elég lehetőségük a szórákózásra. Különösen ezt érzik fiatal korukban, amikor azt gondolják, hogy lehetőségük kellene, hogy legyen a 'fészekből való kirepülésre'. 'Add nekem a nyugalom napját, amikor a játékok és szórákózások örömei félre tehetőek, és az élet öröme nagyobb lesz ez által.' Ne-

kem személyesen ez az idő arra jó, hogy mély, bensőséges kapcsolatot teremtsen az Úrral – a csendesség ideje, valójában felfrissülés az Úrban. Én hiszem, hogy a vasárnap – ahogy mi ezt megtapasztaltuk a múltban –, a legnagyobb segítség egy fiatalember számára abban, hogy életében megtartsa mindazt, ami a legnemesebb, a legigazabb, és a legjobb. Ezért mondom, hogy 'fiatalember állj ki a vasárnapért, mert elveszítve azt, többet fogsz veszíteni egy napnál: elveszítéd azt a lelkiületet, amely mögötte áll.'”

Mennyire egyértelműen szól ez a ma emberéhez, aki nagymértékben elveszítette az Úr napját, mint a nyugalom és az istentisztelet napját. És ezzel elveszítette azt a lelkiületet is, amely e mögött áll: az Úrnak és az ő Igéjének való alávetettség aktív lelkiületét.

Misszionárius és Isten embere

Liddell ezután Kínába ment misszionáriusnak, a Londoni Misszionárius Társasággal. Először Tientsin-ben, az angol-kínai kollégiumban tanított tanárként. 1932-ben Skóciában töltötte „szabadságát”, ahol újabb tanulmányokba kezdett, majd a Skót Kongregacionista Egyesület beiktatott lelkésze lett. 1934-ben feleségül vette Florence Mackenzie-t, egy kanadai misszionárius lányát. Három lányuk született, Liddell a legkisebbet sohasem látta. A kínai-japán ellentét a 1940-es évekre fokozódott, ezért a várandós Florence a gyerekekkel visszament Kanadába.

Ebben az időben Eric-et lekötötte a Kína északi területein folyó missziós munka. A helyzet tovább romlott, és 1943-ban Liddell, más külföldiekkel együtt, internálótáborba került Japánba, Weihsein-be. Itt halt meg 1945 februárjában agydaganatban, 43 évesen.

A legnagyobb bátorság

Egész Skócia gyászolt. Életének minden mozzanata tanulságos volt. Temetésén a szertartást végző lelkész így szólt: „Tegnap egy férfi ezt mondta nekem: 'Az összes férfi közül, akiket valaha ismertem, Eric Liddell volt az egyetlen, akiben mindenekelőtt Jézus Krisztus lelke, jelleme és élete nyilvánult meg.' És mi mindnyájan, akik ab-

Mai sportverseny

ban a kiváltságban részesültünk, hogy őt bizalmasan ismerhettük, ezt a megálapítást visszahangozzuk.” Régi ellenfele Harold Abrahams (aki szintén megjelenik a *Tűzszekerekben*) így nyilatkozott: „Az ő nevére örökké emlékezni fogunk, mint a legtiszteltebb, leghíresebb és legszeretettebb skót atlétáéra, aki valaha élt. A stílusa annyira újszerű volt, amennyire csak lehetett, de a lényeg az, hogy mindig hatalmas bátorságról tett tanúbizonyságot. Emlékezni fogunk rá, mint a legkiválóbb sportolóra, aki valaha felvette a futócipőt.”

Személyes utóirat

1966-ban a jelen cikk szerzője kapott a testvérétől egy könyvecskét, amelynek ez volt a címe: *Eric Liddell - Atléta és Misszionárius*. A könyvet D. P. Thomson írta. Isten gondviseléséből, ez a könyv lelki ébredésem eszközévé vált. Annyira hatással volt rám Eric Liddell bizonyágtétele, és az, ahogyan ő Isten igazságát képviselte, hogy elfogadtam Uramnak Liddell Megváltóját, Jézus Krisztust.

Húsz évvel később az író Lamlashban találkozott egy keresztyén hölgygyel. Milyen csodálatos volt hallani, hogy ez a hölgy Greenock-ban tért meg, mikor Eric Liddell egy atlétikai találkozó után ígét hirdetett.

Ó, bárcsak Eric Liddell élete példát szolgáltatna az őt követő minden generációnak. Ó, bárcsak bátorítást jelentene minden fiatalnak abban, hogy szánják oda magukat Krisztusnak és az Ige tanításainak. Maga Isten mondja: „Mert akik engem dicsőítenek, azoknak dicsőséget szerzek, de akik engem megvetnek gyalázatra jutnak.” (1Sám 2,30)

John Keddie

² Ez a régi könyv a Biblia.

A történelem értékelése¹

Napoleon

„A történelem csak egy eszköz arra, hogy a jó fiúkat a rossz fiúktól elválasszuk.” Ezt mondom néha diákjaimnak, és ők szeretik a történelemtudomány eme gyakorlatias megközelítését. Hivatásos történészek azonban gyakran megvetik az ilyen kísérleteket, és minden olyan próbálkozást, amely a történelem erkölcsi értékelését tűzi ki célul. Az ilyen ítéletalkotó vagy értékelő próbálkozásokat, dualistának vagy „manicheistának”² minősítik. Pedig a történelem erkölcsi értékelése elől lehetetlen elmenekülni. A Biblia több precedens értékű példát és paradigmát³ is ad ilyen ítéletalkotásokra.

A történelmi értékelés vagy ítéletalkotás elkerülhetetlen. Akár személyes előítéleteken, vagy ideológián, vagy hitnézetben nyugszik, mindenki kialakít egyfajta meggyőződést a történelemről, a történelmi személyekről, és nemzetekről. A tudósok, akiket ismerek például, a történelmet rendszerint egy liberális vagy az éppen politikailag helyes világnézetből ítélik meg. Az Amerikai Történelmi Társaság éves találkozásait „fajok, osztályok és nemek találkozásának” nevezték el, mert ezek azok a témák és kérdések, amelyek a liberális történészeket leginkább érdeklik. Az emberek lehet, hogy különböző mércét alkalmaznak a

múlt értékelésére, de az világos, hogy az ítéletalkotás elkerülhetetlen.

A Biblia jó példákkal szolgál arra, hogyan formáljunk erkölcsi értékeléseket a történelemről. Dávid jó király volt. Bűnös voltáról beszél ugyan a Biblia, de végül is Isten szíve szerint való király volt. Aháb gonosz király volt, habár a Biblia feljegyezi megalázkodásának egy pillanatát. Röviden: Isten rövid, egyértelmű ítéleteket nyújt - királyokról, egyénekről és nemzetekről.

A történelmi értékelések, ítéletek jelentős pedagógiai értékkel is bírnak. Meglepett, hogy fiatal gyerekeim milyen gyakran kérdezik azt, hogy vajon egy bizonyos elnök *jó* vagy *gonosz* volt-e. „A történelem nem olyan egyszerű, és az egyéni vezetőket is összetetten kell megítélnünk,” próbálok gyakran elmagyarázni, feltéve a történelmi kalapom. Azonban soha nem aratok sikert. Ők egyszerű és átfogó magyarázatot akarnak, valami ilyesmit: „X elnök nem volt jó vezető”, vagy azt, hogy „Y elnök nemzeti hős volt.” Még azt is akarják, hogy ésszerűen megindokoljam az ítéletet: a vezető *miért* értéktelen, vagy *miért* jelentős egyéniség. Más szavakkal, kritériumot akarnak, ami alapján megítéljük a történelmet és annak vezető személyiségeit. Keresztényekként, képeseknek kellene lennünk arra, hogy biblikus kritériumokat adjunk a múlt erkölcsi értékelésére.

Biblikus paraméterek⁴ a történelemlről való ítéletalkotáshoz

A történelemlről való ítéletalkotásaink addig igazak és igazságosak, ameddig követik Isten szavát. Isten a tökéletes bíró, aki képes az emberi szív mélységeit felbecsülni. Habár mi nem vagyunk képesek tökéletes és kimerítő ítéletalkotásra, mégis bizalommal értékelhetünk, ha az isteni kinyilatkoztatásban adott standardokra vagy mércére támaszkodunk.

Előszőr: a Szentírás ad egy *evangéliumi* mércét. A Zsidó levél 11. fejezete

azt mondja, hogy hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni, és ezután felsorolja a hit hőseit. A világban kétféle ember van: azok, akik Istennek való hűséges alávetettségben, és azok, akik az ellene való lázadásban élnek. Akármelyik hiteles történetírás komolyan veszi a hitet.

Másodszor: a Szentírás megadja az *igazi hit* mércéjét is. Az újszövetség a valódi, konzervatív, Krisztus-központú hitet hangsúlyozza, és világos, hogy amit az ember Krisztusról gondol, az elsődleges fontosságú.⁵ Valóban, A *Társadalmi Rend Alapjaiban* Rushdoony bemutatja a hitvallásoknak a kulturális és politikai jelentőségét. Egy ember teológiai elkötelezettsége és meggyőződése befolyásolja életének az irányultságát, és ez egy értékes területe lehet a történelmi vizsgálódásnak.

Harmadszor: a Szentírás a *viselkedésre* is ad mércéket. Jézus figyelmeztetett, hogy a jó fák nem hoznak rossz gyümölcsöt. Megjósolta, hogy némelyek még meg is próbálnak majd odamenni hozzá, mondván, „Uram, Uram” – ezzel bevallva azt, hogy Jézust közelebbről ismerik. Mégis, Jézus majd visszautasítja őket, és azt fogja mondani, hogy soha nem ismerte őket. Ezzel rámutat mintegy törvénytelen cselekedeteikre. (Mt 7,23) Hűség, személyes erkölcs, és közösségi erény – korrekt vizsgálódási pontokat jelentenek az áttekintésre és felbecsülésre. A keresztényen történelemnek a jellem és az erkölcs igenis számít.

Ennek következményeként, teljesen egyértelmű, hogy a keresztények ismerik Isten erkölcsi törvényét, és ezt a múlt megítélésének az eszközeként használják. Elvégre Jézus azt mondta, hogy nem azért jött, hogy lerombolja a törvényt és a prófétákat (Mt 5,21). Ahogyan az 1689-es nagy Baptista Hitvallás megfogalmazza ezt: „Az erkölcsi törvény örökre lekötölez ... az engedelmisségre; ezt a kötelezettséget Krisztus sem szünteti meg az Evangéliumban, hanem nagyon is megerősíti.”⁶ Így Isten törvénye, mérce minden embernek és nemzetnek.

Negyedszer: a Szentírás a *bálványimádat és hamis vallást* is mérceként adja a történelmi ítéletalkotáshoz. A Római levél első fejezete áttekintést ad az

¹ A *Chalcedon Report*, 2003. februári számából engedéllyel átvett cikk. Fordította: Szepessy Judit.

² szintén dualista nézeteken alapuló szemlélet

³ összehasonlításra alkalmazott példákat

⁴ mutatók

⁵ Néhány idevágó krisztológiai rész: Mt 16,16; 1Tim 3,16; 1Jn 2,22 és 1Jn 4:1-3.

⁶ Londoni Baptista Hitvallás 19:5. A londoni 1689-es Baptista Hitvallás egy csodálatos baptista teológiai irat, amely a Westminsteri Hitvalláson alapul.

emberi lázadásról, és bemutatja, hogy az emberek és kultúrák hogyan utasították el a bennük levő istenismeretet, és hogyan hamisították meg Isten igazi tiszteletét. Minden hamis vallás az Isten elleni lázadásban gyökerezik. *Lerombolásra váró bálványok* című munkájában Herbert Schlossberg hatásos kortárs kritikát kínál korunk bálványairól.

Ötödször: a Római levél első fejezetének zárszavában a Szentírás mércét ad a *kulturális és erkölcsi hanyatlásról*. A lázadó és bálványimádó kultúráknak groteszk hanyatlás vet véget. A keresztények egy adott kultúrát könnyen „rangsorolhatnak” a Római levél mércéi alapján. (A lázadó nemzetekre következő ideiglenes ítéletre jó példa lehet az is, amit a 3Móz 18-ban olvassunk. Ezek a nyomorult kánaáni népek olyan utálatosan viselkedtek – mondja Isten – hogy maga a föld is „kiokádja” őket. Lásd 3Móz 18,25).

Hatodszor: a Szentírás a *humanizmusra* is jó mércét ad. A Római levél első fejezete hivatkozik a humanizmus problematikájára, de jól illusztrálja ezt a problémát Mózes első könyvének tizedik fejezete is a Bábel toronyának építése kapcsán. Közös nyelvet beszélve, ugyanazt a hitet vallva és közösen lázadva Isten ellen, az emberek egy ledönthetetlen tornyot próbáltak építeni, hogy elérjék a mennyet, és ezáltal nevet (dicsőséget) szerezzenek maguknak. Rushdoony egyik jelentős eredménye az volt, hogy megmutatta a humanista rendszer alapján véve vallásos és álmegváltó természetét. Az Egyesült Nemzetekről (ENSZ) beszélve például, tárgyalja azt, hogy annak kiindulópontja a „törvény általi megváltás... az emberek és társadalom megváltásának reménye egy egyetemes világtörvény által.” Ez éles ellentétben áll a konzervatív keresztény hittel:

„Mert a konzervatív keresztények számára a törvénynek nincs megváltó hatalma; az csak elítélhet. A törvény nem teremthet igazi békét és rendet; nem mentheti meg az embereket és a társadalmat sem bűneik következményeitől. Egyedül Krisztus a herceg; a békének és a rendnek az alapja; az ember egyedüli megváltója és közbenjárója.”⁷

Hetedszer: a Szentírás a *hatalom* mércéjét is adja. Tanulságos megfigyelni, ahogyan az egyének használják a hatalmat és a tekintélyt. Ez magába foglalja a tekintély használatát a családban (1Tim 3,4), az egyházban (1Pt 5,2-3), és a politikában (Lk 22,25). Vajon a vezetők szolgák szeretnének lenni, vagy egyedül azzal törődnek, hogy megszerezzék a hatalmat? Vajon azt a vezetői képet modellálják, amelyet a Biblia ad?

Az 5Móz 17-ben egy kiváló felsorolást találunk azokról az elvárásokról, amelyeknek a királyok meg kellett feleljenek. Azt is leírja ez a rész, hogyan kellene kormányozniuk. A Biblia elvárja, hogy a király „testvér” legyen, aki az emberek közül való; és nem érzi magát feljebbvalónak náluk. Az ige továbbá megtilt bizonyos dolgokat a királyoknak (vagyon gyűjtése, harci lovak gyűjtése, több feleséggel való rendelkezés). A legfontosabb viszont az, hogy Isten egy szövetséggel vagy szerződéssel alapozza meg a királyságot. Ezért Isten megkövetelte, hogy a király tanulmányozza Isten törvényeit, írja azokat le saját kezűleg (a papok jelenlétében), és egész életében gondolkozzon azokon. Isten szava, annak tanulmányozása a jó kormányzás alapvető feltétele volt.

Az 1Sám 8. fejezetének, az állami kormányzással kapcsolatos figyelmeztetési szintén mércét adnak arra, hogyan ítéljük meg a nemzeteket. Az izraeliták olyan királyt kerestek, aki megítéli őket és küzd érettük, „mint minden népnél szokás.” (1Sám 8,5; 8,20) (Az Izrael körülvevő pogány, humanista nemzeteket istenített vezetők kormányozták.). Ebben a figyelmeztetésben Isten jelezte, hogy Izrael népe visszautasította az Ő királyságát, és pontosan olyan bálványimádó módon viselkedett, mint a kivonulás idején. Ezért Isten megparancsolta Sámuelnek, hogy figyelmeztesse az izraelitákat annak az emberi államiságnak a veszélyeire, amit ők annyira csodáltak. A király fiatal embereket fog besorozni hadseregébe. A király fiatalokat fog kényszeríteni a nemzet szolgálatára. Mindig a legjobb földeket fogja használatba venni és emellett még istentelen mértékben is megadóztatja őket. Ezek után jogosan elvárható, hogy Isten nem-

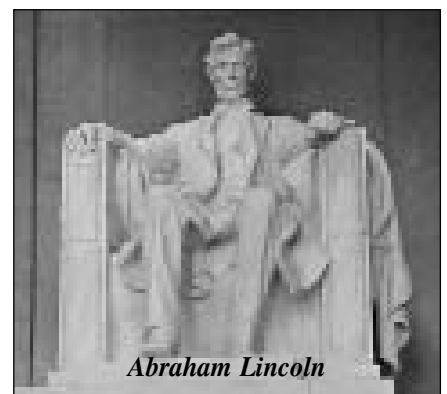
tetszését fejezze ki minden olyan nemzet iránt, amely egy ilyen államiságot kíván megvalósítani.

A történelmi ítélkezés eszkatológikus⁸ kezessége

A Máté evangéliumának 25. fejezete feljegyezi, hogy egy napon Jézus el fogja választani a nemzeteket egymástól. Elválasztja a jókat a rosszaktól, a bányákat a kecskéktől, az igazakat a hamisaktól. Át fogja tekinteni a föld gyerekeinek cselekedeteit és hűségességüket. Ama végső napon, egy tökéletes történelmi ítélkezés és értékelés fog lezajlani. A keresztyén történész feladata abban áll, hogy Isten ígéjének ítéletével egyező értékelést adjon a történelemtől és annak szereplőiről.

A második Zsoltár leírja az Isten felkentje elleni nagy lázadást. Ez az összeesküvés nem csupán egy belső elitet érint; benne vannak a kormányzók, a vezetők és a föld nemzetei is. A lázadás Krisztus és az Ő törvénye ellen zajlik. A Szentírás azt mondja, hogy ez a Kálvárián teljesedett be (ApCsel 2), amikor a föld vezetői és az emberek összeesküdtek, hogy megöljék Krisztust. A zsoltárból két kérdés emelkedik ki, amit minden emberre és minden nemzetre is lehet vonatkoztatni és használni a történelmi ítélkezés eszközeként. *Először* is: Hogyan bánnak ők Krisztussal? Tisztelik és alávetik magukat a Királyok Királyának? *Másodszor:* Hogyan bánnak az Ő törvényével? Engedelmeskednek a törvény szavának? A második Zsoltár következtetése határozott, de egyben evangélizáló is: „Csokoljátok a Fiút, hogy meg ne haragudjék és el ne vesszetek az úton, mert hamar felgerjed az ő haragja. Boldogok mindazok, akik Őbenne bíznak!”

Dr. Roger Schultz

Abraham Lincoln

⁷ Rousas J. Rushdoony: *The Nature of the American System* (Fairfax, Virginia, Thoburn Press, 1978), 115-116. o.

⁸ végdőkkel kapcsolatos

HETI SZOLGÁLATI ALKALMAK GYÜLEKEZETEINKBEN:

HELYSÉG	KAPCSOLAT	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
Budapest	Tamás Sándor 06-1-322-9317		18:30 FB				10:00 IMA 11:00 IT 18:00 HIT
Miskolc	Bagoly Gyula 06-46-412-558				16:00 FB		9:45 IMA 10:30 IT 17:00 IT
Barót	Tókos Sándor 0267-377-369					18:00 FB	11:00 IT 18:00 FB
Brassó	Vincze N. László 0268-328-278			18:00 FB		17:00 IB	11:00 IT 18:00 IT
Erdőszentgyörgy	László Lehel 0723-630-793	18:00 FB	18:00 FB				10:00 IT 18:00 FB
Kézdivásárhely	Simon Szabolcs 0267-318-773						15:00 IT
Marosvásárhely	Kovács Kálmán 0265-160-701			18:00 FB		12:00 GYIT	10:00 IT 18:00 FB
Nyárádszentanna	László Lehel 0723-630-793				18:00 FB		
Rava	László Lehel 0723-630-793			16:00 FB			14:00 IT 14:00 GYIT
Petrozsény	Zólya Csaba 0723-395-260				15:00 FB		
Sepsiszentgyörgy	Simon Szabolcs 0267-318-773		19:00 FB				10:00 IT 19:00 FB
Szamosújvár	Szász Attila 0723-368-408						11:00 IT 15:30 IB
Szék	Vigh István 0264-228-261		19:00 FB		19:00 FB		11:00 IT 16:00 IT 18:00 FB
Székelykeresztúr	Sikó Mihály 0723-332-053			16:00 FB			8:30 IT
Székelyudvarhely	Curcubet Gábor 0266-210-211		19:00 FB		19:00 FO		10:00 IT 11:00 HIT 16:00 FB
Szováta	Kovács Ferenc 0265-577-592					17:00 IB	10:00 IT 11:00 FB
Vulkán	Zólya Csaba 0723-395-260		16:00 IMA 17:00 FB			12:00 GYB	10:00 IT 17:00 FB
Badaló	Pápai Ernő 06-20-597-7551			19:00 FB			
Barkaszó	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845						10:00 IT
Beregszász	Pápai Ernő 0314-124-639	10:00 IB	14:00 FB				10:00 IT
Gát	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845			18:00 FB			
Izsnýéte	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845	18:00 IB			17:00 IMA 18:00 FB		14:00 IT
Kukja	Demeter Géza 06-20-416-5037						13:00 IT
Rafajna	Demeter Géza 06-20-416-5037			18:00 FB			
Zápszony	Demeter Géza 06-20-416-5037			14:00 FB			

IT - istentisztelet, **FB** - felnőtt bibliaóra, **IB** - ifjúsági bibliaóra, **FO** - fórumbeszélgetés, **HIT** - hitvallás tanulmányozás, **GYIT** - gyerekistentisztelet, **GYB** - gyerekbibliaóra

REFORMÁCIÓS KONFERENCIA

Szeretettel várunk és hívunk minden érdeklődőt őszi konferenciánkra, melyet 2003. október 31. és november 2. között szervezünk szováta (Erdély) központunkban. A további részletekről érdeklődni lehet a helyi gyülekezeteknél. A korlátozott számú szálláshelyek miatt érdemes idejében jelentkezni.

A Szerkesztőség